

3009.01. İstehsal və tədavül xərcləri (azərb bölməsi)

01

Sual 1: Təsbit edilən xərclərə nəzarət:

- a) **Əsaslı xərclər smetası vasitəsilə aparılır**
- b) Statik büdcə ilə razılaşma vasitəsilə aparılır
- c) Çevik smetanı köməkliyi ilə aparılır
- d) Standartların köməyi ilə aparılır
- e) Normalaşdırma əsasında aparılır

Sual 2: Təsbit edilən xərclərə:

- a. **Formal və qeyri-formal nəzarət sistemini mövcuddur**
- b) Formal nəzarət sistemi mövcuddur
- c) Qeyri- formal nəzarət sistemi mövcuddur
- d) Birbaşa nəzarət sistemi mövcuddur
- e) Dolaylı nəzarət sistemi mövcuddur

Sual 3: Müəssisə və təşkilatlara qəbul edilmiş qərarlarla onların reallaşdırılması arasında uyğunluğun təmin edilməsi üçün:

- a) **Daxili nəzarətdən istifadə olunur**
- b) Xarici nəzarətdən istifadə olunur
- c) Birbaşa nəzarətdən istifadə olunur
- d) Dolaylı nəzarətdən istifadə olunur
- e) Daxili və dolaylı nəzarətdən istifadə olunur

Sual 4: Bu xərclər qısamüddətlidir, buraxılış həcmindən asılıdır, normalaşdırma əsasında müəyyən edilir:

- a) **Texnoloji xərclər**
- b) Tənzimlənən xərclər
- c) Təsbit edilən xərclər
- d) daxili xərclər
- e) Xarici xərclər

Sual 5: “İstehsal xərcləri – istehsal qiymətilə eyni amildir” fikri hansı iqtisadçıların yanaşmasıdır?

- a) **A.Smit və D.Rikardo**
- b) J.Sey və K.Marks
- c) A.Marşall və A.Smit
- d) A.Marşall və K.Marks
- e) D.Rikardo və K.Marks

Sual 6: .“İstehsal xərclərini - məhsulların hazırlanması ilə əlaqədar sərf olunan bütün canlı və maddiləşmiş əmək məsrəfləri əmələ gətirir” fikri hansı iqtisadçının yanaşmasıdır?

- a) A.Smit
- b) J.Sey
- c) A.Marşall
- d) **K.Marks**
- e) D.Rikardo

Sual 7: Kənar xərcləri ifadə etmir:

- a) **firmadaxili ehtiyatlardan istifadə xərcləri**
- b) xammala çəkilən xərclər
- c) yanacaq və enerji xərcləri
- d) işçilərin əmək haqqı xərcləri
- e) nəqliyyat xərcləri

Sual 8: Bu xərclər üzərində nəzarət çevik smeta və standartların köməyi ilə aparılır:

- a) **Texnoloji**
- b) Tənzimlənən
- c) Təsbit edilən
- d) daxili
- e) xarici

Sual 9: Bu xərclər uzunmüddətlidir və konkret dövrdə müəyyən edilmiş məbləğ həddindəki xərclərdir:

- a) Texnoloji
- b) **Tənzimlənən**
- c) Təsbit edilən
- d) daxili
- e) xarici

Sual 10: Reklam xərcləri, təlim xərcləri və məsləhət xidmətləri xərcləri hansı xərclərə aiddir.

- a) Texnoloji

- b) tənzimlənən**
- c) Təsbit edilən
- d) Daxili
- e) xarici

Sual 11: Bu xərclər üzərində nəzarət stabil büdcə ilə razılaşma əsasında aparılır:

- a) Texnoloji
- b) Tənzimlənən**
- c) Təsbit edilən
- d) Daxili
- e) Xarici

Sual 12: Bu xərclər zamanı büdcə məbləği əvvəlki dövrün təcrübəsinə və onun yerinə yetirilməsi nəticələrinə uyğun olaraq müəyyən edilir.

- a) Texnoloji
- b) Tənzimlənən**
- c) Təsbit edilən
- d) Daxili
- e) Xarici

Sual 13: Bu xərclər uzunmüddətlidir və mülkiyyətlə bağlıdır

- a) Texnoloji
- b) Tənzimlənən**
- c) Təsbit edilən
- d) Daxili
- e) Xarici

Sual 14: Bu xərclərə nəzarət əsaslı xərclər smetası vasitəsilə aparılır:

- a. Texnoloji
- b) Tənzimlənən
- c) Təsbit edilən**
- a. Daxili
- d) Xarici

Sual 15: Bu xərclərin miqdarı sabitdir:

- a) Texnoloji
- b) Tənzimlənən
- c) Təsbit edilən**
- d) Daxili
- a. Xarici

Sual 16: Bu xərclərin formal və qeyri-formal nəzarət sistemləri mövcuddur:

- a) Texnoloji
- b) Tənzimlənən
- c) Təsbit edilən**
- d) Daxili
- e) xarici

Sual 17: Nəzarət normativləri, ciddi müəyyən edilmiş qaydalar, mükafat sistemləri aiddir:

- a) Formal nəzarət sisteminə**
- b) Qeyri-formal nəzarət sisteminə
- c) Formal və qeyri – formal nəzarət sistemlərinə
- d) Dolaylı nəzarət sisteminə

e) Birbaşa nəzarət sistemində

Sual 18: Bu nəzarət investisiya səhvlərindən və digər qanunpozmalardan kənarlaşmaya nəzarət edir:

- a) **Mühasibat nəzarət**
- b) İnvestisiya nəzarəti
- c) maliyyə nəzarəti
- d) büdcə nəzarəti
- e) Dolaylı nəzarət

Sual 19: Bu nəzarət vasitəsilə idarəetmə və planlaşdırmanın təşkilinə nəzarət edilir:

- a) **Mühasibat nəzarəti**
- b) investisiya nəzarəti
- c) Büdcə nəzarəti
- d) Birbaşa nəzarət
- e) Dolaylı nəzarət

02

Sual 20: Maya dəyərinin formalaşmasının əsasını hansı prinsip təşkil edir.

- a) **Müəssisənin xərclərinin təsərrüfat fəaliyyəti üzrə ciddi məhdudlaşdırılması**
- b) Xərclərin istehsal prosesi ilə bilavasitə əlaqəsi
- c) Qeyri – istehsal xərclərinin tam uçotu
- d) İstehsal xərclərinin vaxt asılılığı olmamalı
- e) dəyər in düzgün qiymətləndirilməsi

Sual 21: Maya dəyərinin formalaşması prinsipi hansıdır:

- a) Müəssisə xərclərinin maya dəyərində rolunun düzgün qiymətləndirilməsi
- b) Xərclər və gəlirlər arasında nisbətlərin gözlənilməsi
- c) Birbaşa və dolaylı vergilərin uçotunun düzgün aparılması
- d) Xərclərin istehsal və tədavül prosesləri ilə bilavasitə əlaqəsi**
- e) Tədavül prosesində xərclərin optimallıq meyarının hesablanması

Sual 22: Məhsulun dəyərini təşkil edən və onun hazırlanmasına sərf edilən ictimai

– zəruri xərclər:

- a) istehlak xərcləridir
- b) Tədavül xərcləridir
- c) İstehsal xərcləridir**
- d) istehsal və tədavül xərcləridir
- e) İstehlak və istehsal xərcləridir

Sual 23: Maya dəyərinin formalaşmasının ümumi prinsip ola bilər:

- a) Məhsul istehsalının reallaşdırılmasının düzgün proqnozlaşdırılması
- b) İstehsal xərcləri və maya dəyəri arasında nisbətlərin müəyyən edilməsi
- c) Dəyər və maya dəyəri arasında keyfiyyət fərqinin minimuma endirilməsi
- d) İstehsal və tədavül xərclərinin doğru nisbətlərinin müəyyən edilməsi
- e) Faktiki xərclərin tam uçotu**

Sual 24: Maya dəyərinin formalaşmasının ümumi prinsip ola bilər:

- a) Xərclərin rentabelliliyi minimuma endirilməsi
- b) Zərərsizlik nöqtəsinin müəyyən edilməsi
- c) Təkrar istehsal prosesində gəlirlərin artırılması

- d) Xərclər və gəlirlər arasında nisbətlərin gözlənilməsi
- e) **Məhsul istehsal xərclərinin müəyyən vaxt müddəti ilə birbaşa əlaqəsi**

Sual 25: Məhsulun maya dəyərini formalaşmasının ümumi prinsip deyil:

- a) **Xərclərin minimum gəlirlərin isə maksimum səviyyəyə çatdırılması**
- b) Faktiki xərclərin tam uçotu
- c) Təkrar istehsal prosesində xərclərin ödənilməsi
- d) Müəssisənin xərclərinin təsərrüfat fəaliyyəti sferası üzrə ciddi məhdudlaşdırılması
- e) Xərclərin istehsal və tədavül xərcləri ilə bilavasitə əlaqəsi

Sual 26: Məhsulun maya dəyərini formalaşmasının ümumi prinsip deyil:

- a) **Xərclər və gəlirlər arasında proporsionallığın gözlənilməsi**
- b) Təkrar istehsal prosesində xərclərin ödənilməsi
- c) Məhsul istehsalı xərclərinin müəyyən vaxt müddəti ilə birbaşa əlaqəsi
- d) faktiki xərclərin tam uçotu
- e) Müəssisənin xərclərinin təsərrüfat fəaliyyəti sferası üzrə ciddi məhdudlaşdırılması

Sual 27: Məhsulun maya dəyərini hesablanması, ehtiyat və mənfəətin qiymətləndirilməsi nöqtəyi-nəzərindən xərclər bölünür:

- a) Qaytarılmayan xərclərə
- b) Alternativ xərclərə
- c) İstehsal və təsadüf xərclərinə
- d) **Əsas və üstəlik xərclərə**
- a. Son hədd və transansion xərclərə

Sual 28: Məhsulun maya dəyərinin hesablanması, ehtiyat və mənfəətin qiymətləndirilməsi nöqtəyi – nəzərindən xərclər bölünür:

- a) Əsas və birdəfəlik xərclərə
- b) İstehsal və qeyri-istehsal xərclərə**
- c) planlaşdırılan və planlaşdırılmayan xərclərə
- d) Cari və faktiki xərclərə
- e) Son hədd və artan xərclərə

Sual 29: İdarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi və planlaşdırılması nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür:

- a) Birbaşa və dolayı
- b) Əsas və üstəlik
- c) Planlaşdırılan və planlaşdırılmayan**
- d) artan və proqnozlaşdırılan
- e) Bir elementli və kompleks

Sual 30: İdarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi və planlaşdırma nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür

- a) Son hədd və artan**
- b) Son hədd və transaksion
- c) Cari və faktiki
- d) Cari və birdəfəlik
- e) Alternativ və transaksion

Sual 31: Məhsulun maya dəyərinin hesablanması, ehtiyat və mənfəətin qiymətləndirilməsi nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür:

- a) Bir elementli və kompleks**
- b) Son hədd və proqnozlaşdırılan

- c) Son hədd və transaksion
- d) Qaytarılmayan xərclər
- e) Alternativ xərclər

Sual 32: İdarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi və planlaşdırma nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür:

- a) Cari
- b) Cari və birdəfəlik
- c) Transaksion
- d) Artan
- e) **Alternativ**

Sual 33: Məsuliyyət mərkəzlərinin istehsal fəaliyyətinin tənzimlənməsi və nəzarət nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür:

- a) Planlaşdırılan və planlaşdırılmayan
- b) **Tənzimlənen**
- c) Transaksion
- d) Alternativ
- a. Artan

Sual 34: İdarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi və planlaşdırma nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür:

- a) Tənzimlənməyən
- b) **Qaytarılmayan**
- c) Son hədd və transaksion
- d) Cari və faktiki
- e) Əsas və birdəfəlik

Sual 35: İdarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi və planlaşdırma nöqtəyi- nəzərindən xərclərin məntiqi ardıcılığını tamamlayın; Qaytarılmayan; Alternativ; .....;

- a) Son hədd və Transaksion
- b) Transaksion
- c) Proqnozlaşdırılan
  - a. Tənzimlənən
- d) Sabit və dəyişən**

Sual 36: Xərclər onların məqsədə uyğunluğu nöqtəyi – nəzərindən bölünür;

- a) məhsuldar və qeyri-məhsuldar**
- b) Əsas və üstəlik
- c) Sabit və dəyişən
- d) Son hədd və transaksion
- e) Cari və faktiki

Sual 37: Xərclər məhsuldar və qeyri- məhsuldar xərclərə bölünür:

- a) Məqsədə uyğunluq nöqtəyi nəzərindən**
- b) Maya dəyərində daxil edilməsi üsullarına görə
- c) idarəetmə qərarlarına görə
- d) İstehsalın həcmi ilə əlaqəsinə görə
- e) İstehsalın reallaşdırılmasına görə

Sual 38: Məhsulun hazırlanması prosesi ilə əlaqəsindən asılı olaraq xərclər bölünür:

- a) Məhsuldar və qeyri – məhsuldar
- b) Birbaşa və dolayı
- c) Cari və birdəfəlik
- d) Əsas və üstəlik**

e) Tənzimlənən və tənzimlənməyən

Sual 39: İstehsal həcmi ilə əlaqəsinin xarakterinə görə xərclər bölünür:

- a) **sabit və dəyişən**
- b) Əsas və üstəlik
- c) Məhsuldar və qeyri – məhsuldar
- d) Birbaşa və dolayı
- e) Cari və birdəfəlik

Sual 40: Xərclər əsas və üstəlik xərclərə bölünür:

- a) İstehsal həcmi ilə əlaqəsinin xarakterinə görə
- b) Xərclərin maya dəyərinə daxil edilməsi üsullarına görə
- c) Xərclərin məqsədə uyğunluğu nöqtəyi- nəzərindən
- a. **Məhsulun hazırlanması prosesi ilə əlaqədar olaraq**
- d) idarəetmə qərarlarının qəbul olunmasına görə

Sual 41: Xərclərin maya dəyərinə daxil edilməsi üsullarına görə xərclər bölünür:

- a) Əsas və üstəlik
- b) **Birbaşa və dolayı**
- c) Məhsuldar və qeyri – məhsuldar
- d) sabit və dəyişən
- e) Cari və birdəfəlik

Sual 42: Xərclər sabit və dəyişən xərclərə bölünür:

- a) Xərclərin maya dəyərinə daxil edilməsi üsullarına görə
- b) **İstehsal həcmi ilə əlaqəsinin xarakterinə görə**

- c) Məhsulun hazırlanması prosesi ilə əlaqədar olaraq
- d) Xərclərin məqsədəuyğunluğu nöqtəyi – nəzərindən
- e) İdarəetmə qərarlarının qəbuluna görə

Sual 43: Xərclər birbaşa və dolaylı xərclərə bölünür:

- a) Məhsulun hazırlanması prosesi ilə əlaqədar olaraq
- b) Xərclərin maya dəyərində daxil edilməsi üsullarına görə**
- c) İdarəetmə qərarlarının qəbuluna görə
- d) İstehsal həcmi ilə əlaqəsinin xarakterinə görə
- e) Xərclərin məqsədəuyğunluğu nöqtəyi-nəzərindən

Sual 44: Sabir xərclər bölünür:

- a) Əsas xərclərə
- b) üstəlik xərclərə**
- c) Carı xərclərə
- d) Birdəfəlik xərclərə
- e) alternativ xərclərə

03

Sual 45: Kalkulyasiya:

- a. Məhsul vahidinin istehsalına və reallaşdırılmasına çəkilən xərclərin hesablanmasıdır.
- b) Məhsul və xidmətlərə çəkilən xərclərin hesablanmasında
  - a. Məhsul, iş, xidmət növünün ən optimal variantının seçilməsidir
  - b. Məhsul, iş, xidmət növü vahidinin istehsalına çəkilən xərclərin elektron hesablama maşınları vasitəsilə iqtisadi hesablanmasıdır

- c) Məhsul, iş, xidmət növü vahidinin istehsalına və reallaşdırılmasına cəkilən xərclərin iqtisadi hesablanmasına kompleks sistemidir**

Sual 46: Kalkulyasiyanın məqsədidir:

- a) Məhsul istehsalının bütün mərhələlərində məhsul vahidinə düşən xərclərin kəmiyyəti üzrə informasiyanı əldə edilməsi**
- b) Məhsul vahidinin iqtisadi hesablanması zamanı verilənlərin optimallaşdırılması
- c) Məhsul və xidmətlərə cəkilən xərclərin azaldılması
- d) Maya dəyərinin aşağı salınması üçün işçi qüvvəsinin artırılması
- e) Əmək resurslarından maksimum dərəcədə istifadə olunmasına

Sual 47: Məhsul, iş, xidmət növü vahidinin istehsalına reallaşdırılmasına cəkilən xərclərin iqtisadi hesablanmasını kompleks sistemidir:

- a) Kalkulyasiya**
- b) Kalkulyasiya vahidi
- c) Kalkulyasiya norması
- d) Kalkulyasiya nomenklaturası
- e) Kalkulyasiya tənbuləni

Sual 48: Kalkulyasiyanı əhəmiyyətli edən nədir?

- a) Məhsul vahidinin optimallaşdırılması və istehsalın artırılması amilləri
- b) Maya dəyəri və onu şərtləndirən amillər**
- c) Maya dəyərinin aşağı salınması amilləri
- d) Xərclərə nəzarətin təmin olunması amilləri
- e) Əmək resurslarından maksimum istifadə olunması amilləri

Sual 49: Kalkulyasiyanın vəzifəsidir:

- a) Gəlir normalarına nəzarət
- b) Məhsul vahidinin maya dəyərini müəyyən edilməsi**
- c) Məhsulun dəyərini müəyyən edilməsi
- d) Məhsul vahidinin reallaşdırılması
- e) Məhsul vahidinin normallaşdırılması

Sual 50: Kalkulyasiyanın vəzifəsidir:

- a) Əmək resurslarına qənaətin təmin olunması
- b) Gəlir normalarına nəzarət
- c) Məhsul vahidinin brutto balansı ilə hesablanması
- d) Məhsul vahidinin netto balansı ilə reallaşdırılması
- e) Məhsulun rentabelliği və onun səviyyəsinə təsir göstərən amillərin müəyyən edilməsi**

Sual 51: Kalkulyasiyanın vəzifəsidir:

- a) Enerji tutumlu sahələrə üstünlük verilməsi
- b) Məhsul vahidinin brutto balansı ilə reallaşdırılması
- c) Məhsul vahidinin netto balansı ilə hesablanması
- d) Müəssisənin fəaliyyətinin səmərəliliyinin müəyyən edilməsi**
- e) Müəssisədə məhsul istehsalı üçün optimal qərarların qəbul edilməsi

Sual 52: İstehsal xərcləri nədir?

- a) məhsulun (işin, xidmətin) hazırlanmasına çəkilən canlı və maddiləşmiş əmək məsrəfinin məcmusudur.**
- b) istehsal edilmiş istehsal vasitələrinin keçirilmiş dəyəri və bütün yeni yaradılmış dəyərin məcmusudur.

- c) istehlak edilmiş maddi ehtiyatlar və işçilərin əməyinin ödənilməsinə çəkilən xərclərin məcmusudur
- d) istehsalın iqtisadi səmərəliliyini xarakterizə edən ümumiləşdirilmiş göstəricilərinin məcmusudur
- e) material ehtiyatlarından istifadə olunması səviyyəsi və əmək məhsuldarlığının əldə edilmiş nəticəsinin məcmusudur

Sual 53: Məhsulun maya dəyəri nəyi ifadə edir?

- a. müəssisədə məhsulun istehsalı və realizə edilməsi ilə əlaqədar olan bütün xərcləri pul formasında ifadə edir.**
- b) məhsulun (işin, xidmətin) hazırlanmasına çəkilən canlı və maddiləşmiş əmək məsrəfinin məcmusunu ifadə edir
- c) istehsal edilmiş istehsal vasitələrinin keçirilmiş dəyəri və bütün yeni yaradılmış dəyəri ifadə edir
- d) istehlak edilmiş maddi ehtiyatlar və işçilərin əməyinin ödənilməsinə çəkilən xərcləri ifadə edir
- e) xammal və əsas materialların dəyərini ifadə edir

Sual 54: Kalkulyasiya işi:

- a) Maya dəyərinin müəyyən edilməsi üzrə ümumi prinsiplərin gözlənilməsidir**
- b) Məhsulun dəyərinin müəyyən edilməsi üzrə prinsiplərin gözlənilməsidir
- c) Sabit kapitalın müəyyən edilməsi üzrə prinsiplərin gözlənilməsidir
- d) Dəyişən kapitalın müəyyən edilməsi üzrə prinsiplərin gözlənilməsidir.
- e) Kafi mənfəətin müəyyən edilməsi üzrə prinsiplərin gözlənilməsidir

Sual 55: Maya dəyərinin müəyyən edilməsi prinsipinə aiddir:

- a) Əsas xərclərin kalkulyasiya maddələri və xərclərin uçotu obyektləri üzrə qruplaşdırılması
- b) üstəlik xərclərin kalkulyasiya maddələri uçotu obyektləri üzrə qruplaşdırılması
- c) Birbaşa xərclərin kalkulyasiya maddələri və xərclərin uçotu obyektini üzrə qruplaşdırılması
- d) İlk xərclərin kalkulyasiya maddələri və xərclərin uçotu obyektləri üzrə qruplaşdırılması**
- e) Sonrakı xərclərin kalkulyasiya maddələri və xərclərin uçotu obyektləri üzrə qruplaşdırılması

Sual 56: Maya dəyərinin müəyyən edilməsi prinsipinə aiddir:

- a) Birbaşa xərclərin, xərclərin uçotu obyektləri arasında bölüşdürülməsi
- b) Dolay xərclərin və xərclərin uçotu obyektləri arasında bölüşdürülməsi**
- c) Əsas xərclərin, xərclərin uçotu obyektləri arasında bölüşdürülməsi
- d) Üstəlik xərclərin, xərclərin uçotu obyektləri arasında bölüşdürülməsi
- e) faktiki xərclərin, xərclərin uçotu obyektləri arasında bölüşdürülməsi

Sual 57: Maya dəyərinin müəyyən edilməsinin ümumi prinsipidir:

- a) Zayların qiymətləndirilməsi
- b) Zaylardan təkrar istehsal prosesində istifadə olunması
- c) Zayların istifadəyə yararlı hala gətirilməsi
- d) Zayların maya dəyərinin daxil edilməsi
- e) Zayların maya dəyərinin müəyyən edilməsi**

Sual 58: Maya dəyərinin müəyyən edilməsinin ümumi prinsipidir:

- a) Qaytarılan tullantıların maya dəyərinin müəyyən edilməsi
- b) Qaytarılan tullantılardan təkrar istehsal prosesində istifadə olunması
- c) Qaytarılan tullantıların qiymətləndirilməsi**
- d) Qaytarılan tullantıların maya dəyərinə daxil edilməsi
- e) Qaytarılan tullantıların dəyərinin müəyyən edilməsi

Sual 59: Maddi istehsal sahələrində çalışan işçilərin əməyinin məhsuldarlığının yüksəldilməsi nəyi təmin edir:

- a) eyni şəraitdə əmək haqqı və digər xərclərin qənaətini təmin edir;**
  - a. istehsalın texnika cəhətdən təchiz olunması səviyyəsinin yüksəlməsini təmin edir;
- b) istehsalın ixtisaslaşdırılması və kooperativləşdirilməsi səviyyəsinin yüksəlməsini təmin edir;
  - a. brak və qeyri-məhsuldar məsrəflər nəticəsində əmələ gələn hər cür itkilərin ixtisarının yüksəlməsini təmin edir;
  - b. eyni miqdarda xərc qoyduğu halda məhsulun realizəsindən daha çox gəlir, mənfəətin yüksəlməsini təmin edir

Sual 60: İctimai istehsal xərclərinə nə daxildir?

- a. istehsal edilmiş istehsal vasitələrinin keçirilmiş dəyəri və bütün yeni yaradılmış dəyər daxildir**
- b) istehsal və tədavül prosesində istifadə olunan təbii ehtiyatların, xammalın, materialın, yanacaqın, enerjinin, əsas fondların, əmək ehtiyatlarının dəyəri daxildir
  - a. istehsal edilmiş istehsal vasitələrinin keçirilmiş dəyər və bütün yeni yaradılmış dəyər daxildir.

- c) istehlak edilmiş maddi ehtiyatlar və işçilərin əməyinin ödənilməsinə çəkilən xərclər daxildir
- d) məhsulun (işin, xidmətin) hazırlanmasına çəkilən canlı və maddiləşmiş əmək məsrəflər daxildir

Sual 61: Aşağıdakılardan hansı maya dəyərini müəyyən edilməsinin ümumi prinsipidir:

- a) Bitməmiş istehsalın yenidən istehsala cəlb olunması
- b) Bitməmiş istehsalın maya dəyərini hesablanması
- c) Bitməmiş istehsalın maya dəyərinə daxil edilməsi
- d) Bitməmiş istehsalın qiymətləndirilməsi**
- e) Bitməmiş istehsalın dəyərini müəyyən edilməsi

Sual 62: Aşağıdakılardan hansı maya dəyərini müəyyən edilməsinin ümumi prinsipidir:

- a) Hər biri kalkulyasiya obyektinin dəyərini və uçotu normativinin düzgün qiymətləndirməli
- b) Hər bir kalkulyasiya obyektinin maya dəyərini və kalkulyasiya vahidinin hesablanması**
- c) Hər bir kalkulyasiya obyektinin dəyərini düzgün qiymətləndirilməsi
- d) Hər bir kalkulyasiya obyektinin maya dəyərini hesablanması
- e) Hər bir kalkulyasiya obyektinin kalkulyasiya vahidinin hesablanması

Sual 63: Maya dəyərini müəyyən edilməsinin ümumi prinsip deyil:

- a) İlk xərclərin kalkulyasiya maddələri və xərclərin uçotu obyektləri üzrə qruplaşdırılması
- b) Maya dəyərini müəyyən edilməsi və köməkçi istehsal məsrəflərinin əsas istehsal xərclərinə aid edilməsi

- c) **Sonrakı xərclərin kalkulyasiya maddələri və xərclərin uçotu obyektləri üzrə qruplaşdırılması**
- d) Dolaylı xərclərin, xərclərin uçotu obyektləri arasında bölüşdürülməsi
- e) Zayların maya dəyərinin müəyyən edilməsi

Sual 64: Maya dəyərinin müəyyən edilməsinin ümumi prinsip deyil:

- a) **Birbaşa xərclərin, xərclərin uçotu obyektləri arasında bölüşdürülməsi**
- b) Dolaylı xərclərin, xərclərin uçotu obyektləri arasında bölüşdürülməsi
- c) Xərclərin məhsul istehsalı və bitməmiş istehsal arasında bölüşdürülməsi
- d) Bitməmiş istehsalın qiymətləndirilməsi
- e) Hər bir kalkulyasiya obyektinin maya dəyərinin və kalkulyasiya vahidinin hesablanması

Sual 65: Maya dəyərinin müəyyən edilməsinin ümumi prinsip deyil:

- a) **Qaytarılan tullantıların maya dəyərinin hesablanması**
- b) Dolaylı xərclərin, xərclərin uçotu obyektləri arasında bölüşdürülməsi
- c) Bitməmiş istehsalın qiymətləndirilməsi
- d) Zayların maya dəyərinin müəyyən edilməsi
- a. Xərclərin məhsul istehsalı və bitməmiş istehsal arasında bölüşdürülməsi

Sual 66: Maya dəyərinin müəyyən edilməsinin ümumi prinsip deyil:

- a) **Xərcləri gəlir və mənfəət arasında bölüşdürülməsi**
- b) Dolaylı xərclərin, xərclərin uçotu obyektləri arasında bölüşdürülməsi
- c) Bitməmiş istehsalın qiymətləndirilməsi
- d) Qaytarılan tullantıların qiymətləndirilməsi
- e) Xərclərin kalkulyasiya maddələri və xərclərin uçotu obyektləri üzrə qruplaşdırılması

Sual 67: Maya dəyərinin müəyyən edilməsinin ümumi prinsip deyil:

- a) **Hər bir kalkulyasiya obyektinin maya dəyərinin və kalkulyasiya vahidinin hesablanması**
- b) Xərclərin məhsul istehsalı və bitməmiş istehsal arasında bölüşdürülməsi
- c) Maya dəyərinin müəyyən edilməsi və köməkçi istehsal məsrəflərinin əsas istehsal xərclərinə aid edilməsi
- d) Bitməmiş istehsalın qiymətləndirilməsi
- e) Qaytarılan tullantıların qiymətləndirilməsi

Sual 68: Xərclərin uçotu və maya dəyərinin kalkulyasiyası istehsal xərclərinin müəyyən edilməsi üzrə prosesin mərhələləridir. Bu konsepsiyanın əsasında belə bir müddəa durur:

- a) Tədavül xərcləri istənilən dövrdə həm də satış xərcləridir
- b) İstehlak aktı istənilən dövrdən həm də istehsal aktıdır
- c) İstehsal xərcləri istənilən dövrdə həm də tədavül xərcləridir
- d) **İstehsal aktı istənilən dövrdə həm də istehlak aktıdır**
- e) Satış xərcləri istənilən dövrdə həm də tədavül xərcləridir

Sual 69: Xərclərin uçotunda və maya dəyərinin kalkulyasiyasından fərqlərə baxmayaraq onlar aşağıdakı prinsipin reallaşması nəticəsində formalaşırlar:

- a) **“Xərclər – məhsul buraxılışı – nəticə”**
- b) “Proqnoz-xərclər – nəticə”
- c) “Planlaşdırma – miqdar – keyfiyyət”
- d) “Dəyər – gəlir – mənfəət”
- e) “Minimum xərc – maksimum gəlir – 100% keyfiyyət”

04

Sual 70: Məhsulun maya dəyəri dedikdə:

- a. Onun istehsalına sərf olunan xərclərin məcmusu başa düşülür
- b. Onun reallaşdırılmasına sərf olunan xərclərdən kommersiya xərclərini çıxılmaqla tapılır
- b) Onun reallaşdırılmasına sərf olunan xərclərin dəyər istifadəsində məcmusu başa düşülür
- c) Onun istehsalı və reallaşdırılmasına sərf olunan xərclərin dəyər ifadəsində məcmusu başa düşülür**
- d) Məhsulun satış qiymətindən onun istehsalına və reallaşdırılmasına sərf olunan xərcləri çıxılmaqla tapılır

Sual 71: Dəyər və maya dəyəri arasında hansı fərqlərlə mövcuddur?

- a) kəmiyyət, quruluşu keyfiyyət
- b) kəmiyyət və quruluş
- c) kəmiyyət və keyfiyyət**
- d) keyfiyyət
- e) keyfiyyət və quruluş

Sual 72: Neçə növ kalkulyasiya mövcuddur:

- a) 1
- b) 2
- c) 3**
- d) 4
- e) 5

Sual 73: Plan kalkulyasiyası nədir?

- a) **ayrı-ayrı məmulatlar üzrə maya dəyəri tapşırığından ibarətdir. Bu tapşırıq, ayrı-ayrı xərc maddələri üzrə olan məsrəflərin hesablanması yolu ilə müəyyənləşdirilir.**
- b) məhsul vahidinə çəkilən xərclərin miqdarını həmin müəssisədə müəyyən dövr ərzində tətbiq edilən normalar üzrə hesablamaq yolu ilə müəyyənləşdirilir
- a. bir qayda olaraq, hər ay yenidən nəzərdən keçirilib tərtib olunur
- b. hər sənaye sahəsində qəbul edilmiş gəlir maddələri üzrə tərtib edilir.
- c. hər sənaye sahəsində qəbul edilmiş gəlir maddələri üzrə tərtib edilir.

Sual 74: Normativ kalkulyasiya nədir?

- a) ayrı-ayrı məmulatlar üzrə maya dəyəri tapşırığından ibarətdir. Bu tapşırıq, ayrı-ayrı xərc maddələri üzrə olan məsrəflərin hesablanması yolu ilə müəyyənləşdirilir
- a. **məhsul vahidinə çəkilən xərclərin miqdarını həmin müəssisədə müəyyən dövr ərzində tətbiq edilən normalar üzrə hesablamaq yolu ilə müəyyənləşdirilir**
- b. bir qayda olaraq, hər ay yenidən nəzərdən keçirilib tərtib olunur
- c. hər sənaye sahəsində qəbul edilmiş gəlir maddələri üzrə tərtib edilir.
- d. hər sənaye sahəsində qəbul edilmiş gəlir maddələri üzrə tərtib edilir.

Sual 75: Texnoloji maya dəyəri: (fikri tamamlayın)

- a) **texnoloji proseslərin (əməliyyatların) yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar sex məsrəflərinin məbləğini özündə əhatə edir və müxtəlif texnoloji proseslərin içərisində ən səmərəlisini seçmək üçün tətbiq edilir.**
- b) sexin müəyyən məhsulunun istehsalı ilə əlaqədar olan bütün məsrəfləri, yəni əsas və köməkçi materiallar, yanacaq, enerji məsrəflərini, istehsal

fəhlələrinin əmək haqqını, avadanlığın saxlanması və istismarı xərclərini və sexin idarə edilməsi ilə əlaqədar olan sex xərclərini özündə cəmləşdirmək üçün tətbiq edilir

- c) məhsul növünün istehsalı üçün müəssisənin ümumi məsrəflərini səciyyələndirir. O, sex maya dəyərindən və ümumzavod xərclərinin hesablanması üçün tətbiq edilir.
- d) məhsulun istehsalı və realizə ilə əlaqədar olan bütün məsrəfləri əhatə edir və ona görə də müəssisənin istehsal fəaliyyətinin son nəticəsini səciyyələndirir. O, sex maya dəyərindən, ümumzavod xərclərindən və istehsaldan kənar xərclərin hesablanması üçün tətbiq edilir.
- e) istehsalın təşkili, avtomatlaşdırma və mexanikləşdirmə, ixtisaslaşdırma və təmərküzləşdirilməsi dərəcəsini xarakterizə etmək üçün tətbiq edilir

Sual 76: Sex maya dəyəri: (fikri tamamlayın)

- a) **sexin müəyyən məhsulunun istehsalı ilə əlaqədar olan bütün məsrəfləri, yəni əsas və köməkçi materiallar, yanacaq, enerji məsrəflərini, istehsal fəhlələrinin əmək haqqını, avadanlığın saxlanması və istismarı xərclərini və sexin idarə edilməsi ilə əlaqədar olan sex xərclərini cəmləşdirir.**
- b) sexin müəyyən məhsul növünün istehsalı üçün müəssisənin ümumi məsrəflərini səciyyələndirir. O, sex maya dəyərindən və ümumzavod xərclərini cəmləşdirir.
- c) sexin müəyyən məhsulunun istehsalı və realizə ilə əlaqədar olan bütün məsrəfləri əhatə edir və ona görə də müəssisənin istehsal fəaliyyətinin son nəticəsini səciyyələndirir. O, sex maya dəyərini, ümumzavod xərclərini və istehsaldan kənar xərcləri cəmləşdirir.
- d) sexin müəyyən növ məhsulun fərdi maya dəyərinin məcmusu kimi müəyyən olunur və əsas ölçü kimi, hər bir müəssisənin əmtəəlik məhsulunun həcmi

qəbul edilir. Orta sahə maya dəyəri sənaye məhsullarına topdansatış qiymətlərini cəmləşdirir.

- e) sexin maddi-enerji, tədarük-nəqliyyat xərclərinin mütərəqqi məsrəf normaları, iş vaxtından, maşın və avadanlıqdan istifadə edilməsinin texniki norma və normativlərini cəmləşdirir

Sual 77: İstehsal maya dəyəri: (fikri tamamlayın)

- a) məhsul növünün istehsalı üçün müəssisənin ümumi məsrəflərini səciyyələndirir. O, sex maya dəyərindən və ümumzavod xərclərinin cəmindən ibarətdir.**
- b) məhsulun istehsalı ilə əlaqədar olan bütün məsrəfləri, yəni əsas və köməkçi materiallar, yanacaq, enerji məsrəflərini, istehsal fəhlələrinin əmək haqqını, avadanlığın saxlanması və istismarı xərclərinin cəmindən ibarətdir.
- c) məhsulun istehsalı və realizə ilə əlaqədar olan bütün məsrəfləri əhatə edir və ona görə də müəssisənin istehsal fəaliyyətinin son nəticəsini səciyyələndirir. O, sex maya dəyərinin, ümumzavod xərclərinin və istehsaldan kənar xərclərinin cəmindən ibarətdir.
- d) müəyyən növ məhsulun fərdi maya dəyərinin məcmusu kimi müəyyən olunur və əsas ölçü kimi, hər bir müəssisənin əmtəəlik məhsulunun həcmi qəbul edilir və maya dəyəri sənaye məhsullarına topdansatış qiymətlərinin cəmindən ibarətdir
- a. müəyyən dövr ərzində məhsulun istehsalına və realizəsi üzrə faktiki məsrəflərin cəmindən ibarətdir.

Sual 78: Plan maya dəyəri: (fikri tamamlayın)

- a) maddi-enerji, tədarük-nəqliyyat xərclərinin mütərəqqil məsrəf normaları, iş vaxtından, maşın və avadanlıqdan istifadə edilməsinin texniki norma və normativləri əsasında müəyyən edilir.**

- b) müəyyən dövr ərzində məhsulun istehsalına və realizəsi üzrə faktiki məsrəflər əsasında müəyyən edilir.
- a. məhsulun istehsalı və realizə ilə əlaqədar olan bütün məsrəfləri əhatə edir və ona görə də müəssisənin istehsal fəaliyyətinin son nəticəsini səciyyələndirir. O, sex maya dəyəri, ümumzavod xərcləri və istehsaldan kənar xərclər əsasında müəyyən edilir.
- b. müəyyən növ məhsulun fərdi maya dəyərinin məcmusu kimi müəyyən olunur və əsas ölçü kimi, hər bir müəssisənin əmtəlik məhsulunun həcmi qəbul edilir və sənaye məhsullarına topdansatış qiymətləri əsasında müəyyən edilir
- c. məhsulun istehsalı ilə əlaqədar olan bütün məsrəfləri, yəni əsas və köməkçi materiallar, yanacaq, enerji məsrəflərini, istehsal fəhlələrinin əmək haqqını, avadanlığın saxlanması və istismarı xərcləri əsasında müəyyən edilir

Sual 79: Təminatına və tərtib olunması vaxtına görə kalkulyasiya təsnifləşdirilir:

- a) analitik – hesabat
- b) təcrübi - analitik
- c) təcrübi – statistik
- d) cari və yekun**
- e) analitik və yekun

Sual 80: Cari kalkulyasiya aiddir:

- a) analitik, normativ və hesabat kalkulyasiya
- b) layihə, statistik və analitik kalkulyasiya
- c) təcrübi, plan və statistik kalkulyasiya
- d) plan, normativ və yekun kalkulyasiya
- e) plan, layihə və normativ kalkulyasiya**

Sual 81: Kalkulyasiya obyektlərinin xassələrinə görə aşağıdakı kalkulyasiya növləri fərqləndirilir:

- a) analitik, təsərrüfat hesablı və parametrik
- b) layihə, statistik və analitik kalkulyasiya
- c) parametrik, plan və statistik kalkulyasiya
- d) plan, normativ və yekun kalkulyasiya
- e) **ümumi, təsərrüfat hesablı və parametrik**

Sual 82: Kalkulyasiya maddələri üzrə aşağıdakılardan hansı səhvdir:

- a) xammal və materiallar
- b) qaytarılan tullantılar
- c) zaylardan itkilər
- d) **vergilər**
- e) qeyri-istehsal xərcləri

Sual 83: Kalkulyasiya nədir:

- a) **məhsul, iş və xidmət növləri vahidinin maya dəyərinin və məhsul buraxılışı xərclərinin kompleks iqtisadi hesablamalar sistemidir**
- b) məhsul, iş və xidmət növləri vahididir
- c) məhsul buraxılışı xərclərinin kompleks iqtisadi hesablamalar sistemidir
- d) avadanlığın xidmət və istehsalın idarə edilməsi xərcləri
- e) məhsul, iş və xidmət növləri vahidinin maya dəyərindən və məhsul buraxılışı xərclərinin fərqi hesablayan sistemidir

Sual 84: Əgər məhsulun Dəyərini dəyişmədən saxlasaq, onda izafi mənfəət necə dəyişər?

- a) **Dəyişməz**
- b) Dəyişər
- c) kvadratin olaraq dəyişər
- d) 2 dəfə artar
- a. 1/2 dəfə azalar

Sual 85: Əgər sabit kapital 2 vahid artırısaq, onda Maya dəyəri ilə Dəyişən kapital necə dəyişər?

- a) Maya dəyəri 2 vahid azalar, dəyişən kapital 2 vahid azalar.
- b) Hər ikisi 2 vahid artar
- c) **Maya dəyəri 2 vahid artar dəyişən kapital 2 vahid azalar**
- d) maya dəyəri 2 vahid artar, dəyişən kapital sabit qalar
- e) Heç biri dəyişməz

Sual 86: Əgər izafi mənfəəti 2 vahid azalsaq maya dəyəri necə dəyişər?

- a) dəyişməz
- b) 2 vahid azalar
- c) **2 vahid artar**
- d) 2 dəfə azalar
- e) 2 dəfə artar

Sual 87: Xammal material xərcləri və emal xərcləri birlikdə təşkil edir:

- a) **Sex maya dəyəri**
- b) istehsal maya dəyərin
- c) Amortizasiya xərclərini

- d) ümumi təsərrüfat xərclərini
- e) Kommersiya xərclərini

Sual 88: Sex maya dəyəri ilə ümumi təsərrüfat xərcləri birlikdə təşkil edir:

- a) Sosial sığortaya ağırmaları
- b) Xammal xərclərini
- c) Material xərclərini
- d) Emal xərclərini
- e) **İstehsal maya dəyərini**

Sual 89: İstehsal maya dəyəri ilə qeyri-istehsal xərcləri birlikdə təşkil edir:

- a) sex maya dəyərini
- b) istehsal maya dəyərini
- c) **Tam maya dəyərini**
- d) Qeyri-istehsal maya dəyərini
- e) Amortizasiya xərclərini

Sual 90: İstehsal Maya dəyəri ilə kommersiya xərcləri birlikdə təşkil edir:

- a) Sex maya dəyərini
- b) İstehsal maya dəyərini
- c) **Tam maya dəyərini**
- d) Qeyri - istehsal maya dəyərini
- e) Amortizasiya xərclərini

Sual 91: İqtisadi ədəbiyyatlarda Tam maya dəyərini adlandırırlar:

- a) istehsal maya dəyəri
- b) İstehlak maya dəyəri

- c) **Kommersiya maya dəyəri**
- d) Tədavül maya dəyəri
- e) Ümumi maya dəyəri

Sual 92: Məhsulun maya dəyərinin kalkulyasiyası nəyə deyilir?

- a) **məhsul vahidinin istehsalı və realizasiyası üçün çəkilən məsrəflərin hesablanması**
- b) məhsul vahidinin istehsalı üçün çəkilən materialın, yanacaq, enerjinin, əsas fondların, əmək ehtiyatların məsrəflərin hesablanması
- c) istehsal edilmiş istehsal vasitələrinin keçirilmiş dəyər və bütün yeni yaradılmış dəyərin hesablanması
- d) istehlak edilmiş maddi ehtiyatlar və işçilərin əməyinin ödənilməsinə çəkilən xərclərin hesablanması
- e) məhsulun (işin, xidmətin) hazırlanmasına çəkilən canlı və maddiləşmiş əmək məsrəflərin hesablanması

Sual 93: Kalkulyasiya necə tərtib edilir.

- a) **hər sənaye sahəsində qəbul edilmiş xərc maddələri üzrə tərtib edilir.**
- b) hər sənaye sahəsində qəbul edilmiş gəlir maddələri üzrə tərtib edilir.
- c) hər sənaye sahəsində qəbul edilmiş ümumzavod xərcləri maddəsi üzrə tərtib edilir.
- d) hər sənaye sahəsində qəbul edilmiş əsas əmək haqqı maddəsi üzrə tərtib edilir.
- a. hər sənaye sahəsində qəbul edilmiş avadanlığın saxlanması və istismarı xərcləri sex xərcləri maddəsi üzrə tərtib edilir.

Sual 94: Neftçıxarma sənayesində sahənin məhsuldarlığı:

- a) **Xalis məhsulun kəmiyyəti ilə müəyyən edilir**
- b) Xalis məhsulun keyfiyyəti ilə müəyyən edilir
- c) Ağır tullantıların kəmiyyəti ilə müəyyən edilir
- d) Ağır tullantıların keyfiyyəti ilə müəyyən edilir
- a. Yamanı məhsulların keyfiyyəti ilə müəyyən edilir

Sual 95: Neftçıxarma sənayesində sahənin məhsuldarlığını müəyyən etmək üçün:

- a) **Mövcud topdansatış qiymətləri ilə əmtəəlik məhsula çəkilən xərclərdən material və amortizasiya xərcləri çıxılır**
- b) Mövcud topdansatış qiymətlərindən material və amortizasiya xərcləri çıxılır
- c) Mövcud topdansatış qiymətlərindən əmtəəlik məhsula çəkilən xərclər, material və amortizasiya xərcləri çıxılır
- d) Əmtəəlik məhsula çəkilən xərclərdən material və amortizasiya xərcləri çıxılır
- e) Əmtəəlik məhsula çəkilən xərclər, material və amortizasiya xərclərinin birlikdə cəmdən əmtəənin mövcud topdansatış qiymətləri çıxılır.

Sual 96: Neft emalının dərinliyi:

- a) **Məqsədli məhsul çıxımının artmasına təmin edir**
- b) Məqsədli məhsul çıxımının azaldılmasına xidmət edir
- c) Məhsulu maya dəyərinin yüksəldilməsinə səbəb olur
- d) Amortizasiya xərclərinin artmasına səbəb olur
- e) Amortizasiya xərclərinin azalmasına səbəb olur.

Sual 97: Katalizatorlara və digər kimyəvi vasitələrə çəkilən xərclər:

- a) **Son məhsulun maya dəyərində öz təsirini göstərir**
- b) Ümumi təsərrüfat xərclərinə öz təsirini göstərir
- c) İstehsal maya dəyərində öz təsirini göstərir
- d) Sex maya dəyərində öz təsirini göstərir
- e) Məhsulun keyfiyyətinə öz təsirini göstərir

Sual 98: Yanan məhsulların maya dəyəri:

- a) **Kalkulyasiya olunmur**
- b) Kalkulyasiya olunur
- c) Məhsulun maya dəyərində daxil edilir
- d) İstehsal maya dəyərində daxil edilir
- e) Birbaşa məhsulun qiymətinə təsir göstərir

Sual 99: Neft emalı sənayesində xərclərin uçotu:

- a) **Texnoloji qurğular**
- b) Əmtəəlik məhsul
- c) Texnoloji qurğular və əmtəəlik məhsul
- d) Sabit xərclər
- e) Dəyişən xərclər

Sual 100: Neft emalı sənayesində kalkulyasiya vahidi kimi götürülür

- a) **1 ton neft**
- b) 1 barel neft

- c) 1 litr neft
- d) 1 kq neft
- e) doğru cavab yoxdur

Sual 101: Xalq təsərrüfatı sahələri hansı əlamətinə görə hasiledici və emaledici sahələr bölünür:

- a) Əmək əşyalarına olan münasibətinə görə**
- b) Kalkulyasiya vahidinə görə
- c) Kalkulyasiya etmənin üsullarına görə
- d) Maya dəyərinin formalarına görə
- e) İstehsal olunan məhsulun qiymətinə görə

Sual 102: Xalis məhsulun kəmiyyəti ilə müəyyən edilir:

- a) Neftçixarma sənayesində sahənin məhsuldarlığı**
- b) İstehsal olunan məhsulun həcmi
- c) Yanan məhsullar
- d) Ağır tullantılar
- e) Əsas məhsullar

Sual 103: Mövcud topdansatış qiymətləri ilə əmtəəlik məhsula çəkilən xərclərdən material və amortizasiya xərcləri çıxılır. Bu ifadə hansı göstəricini xarakterizə edir:

- a) Neftçixarma sənayesində sahənin məhsuldarlığını**
- b) Yüngül sənayedə sahənin məhsuldarlığını
- c) Neftçixarma sənayesində istehsal olunan məhsulun tam maya dəyərini
- d) Neftçixarma sənayesində istehsal olunan sex maya dəyərini
- e) Neftçixarma sənayesində istehsal olunan məhsulun istehsal maya dəyərini

Sual 104: Bu sənaye sahəsi üçün əmək haqqı xərclərinin aşağı səviyyəsi və qeyri – istehsal xərclərinin yüksək səviyyəsi xarakterikdir:

- a) **Neftçixarma sənayesi**
- b) Yeyinti sənayesi
- c) Metallurgiya
- d) Tikinti sənayesi
- e) Kənd təsərrüfat sənayesi

Sual 105: Digər bərabər şərtlər daxilində hasilat həcminin artması, eləcə də yataqların debitinin yüksəlməsi, nisbi sabit xərclər hesabına məhsul vahidinə düşən xərclərin ixtisarını təmin edir. Bu ifadə xarakterizə edir:

- a) **Miqyas effektini**
- b) Gəlir effektini
- c) Əvəzləmə effektini
- d) Gəlir və əvəzləmə effektini
- e) Miqyas və əvəzləmə effektini

Sual 106: Əsas vasitələrin amortizasiyası, yeraltı avadanlıqların təmiri xərcləri və üstəlik xərclər hansı xərclərə aiddir:

- a) **Şərti sabit xərclərə**
- b) Dəyişən xərclər
- c) Amortizasiya xərclərinə
- d) Xammal xərclərinə
- e) material xərclərinə

Sual 107: Hasil edilən neftin maya dəyərinin neçə faizi geoloji kəşfiyyat və axtarış işlərinə çəkilən xərcləri təşkil edir:

- a) 25%
- b) 35%
- c) 45%**
- d) 55%
- e) 15%

Sual 108: Qaz sənayesində geoloji kəşfiyyat və axtarış işlərinə sərf olunan məsariflər qazçıxarmaya sərf olunan məsrəflərə nisbətən necə dəyişir:

- a) 1,4 dəfə çoxdur**
- b) 1,4 dəfə azdır
- c) 4,1 dəfə çoxdur
- d) 4,1 dəfə azdır
- e) məsrəflər eynidir

Sual 109: Digər sahələrə nisbətən kömür sənayesində məhsulun hər 1 manatına düşən istehsal fondu:

- a) 3,5 dəfə çoxdur**
- b) 3,5 dəfə azdır
- c) 5,3 dəfə çoxdur
- d) 5,3 dəfə azdır
- e) eynidir

Sual 110: Digər sahələrə nisbətən qaz sənayesində məhsulun hər 1 manatına düşən istehsal fondu:

- a) 4,2 dəfə çoxdur**

- b) 2,4 dəfə azdır
- c) 2,4 dəfə çoxdur
- d) 4,2 dəfə azdır
- e) eynidir

Sual 111: Digər sahələrə nisbətən neftçıxarmada məhsulun hər 1 manatına düşən istehsal fondu:

- a) 6,7 dəfə çoxdur**
- b) 6,7 dəfə azdır
- c) 7,6 dəfə çoxdur
- d) 7,6 dəfə azdır
- e) eynidir

Sual 112: Kömür hasilatında məhsulun maya dəyərinin kalkulyasiyası və xərclərin uçotunun metodikası müəyyən edilir:

- a. Kömür hasilatının artımı ilə
- b. İstehsal prosesinin spesifikasiyası ilə**
- c. Texniki və iqtisadi göstəricilərin yaxılaşdırılması ilə
- d. Kömür hasilatının texniki yenidənqurulması ilə
- e. Yuxarıdakıların hamısı düzdür

Sual 113: Hazırlıq əməliyyatları üçün xərclər:

- a. xərclərin xüsusi uçotunu təşkil etmək zəruriliyini doğrurur.**
- b. xərclərin uçotu prosesinin təkmiləşdirilməsini doğrurur.
- c. kömür hasilatının texnologiyasının təhlilini doğrurur.

- d. istehsal təşkili prosesinin təkmiləşdirilməsini doğurur.
- e. iş yerlərinin vaxtlı vaxtında və müntəzəm hazırlığını tələb edir.

Sual 114: Dağ-mədən sənayesinin zənginləşdirmə müəssisələrinin hazır məhsulu:

- a) çuqun külçəsi və ya polad;
- b) konqlomerat;
- c) dəmir filizi;
- d) konsentrat;**
- e) daş kömür.

Sual 115: Hazırlıq əməliyyatların xərclər:

- a. kömür hasilatı texnologiyasının təhlilini tələb edir
- b. kömür hasilatının maya dəyərinə aiddir**
- c. istehsal təşkili prosesinin təkmilləşdirməsini tələb edir
- d. iş yerlərinin vaxtlı vaxtında və müntəzəm hazırlığını tələb edir
- e. kömür hasilatı maya dəyərinə aid deyil

Sual 116: Kömür hasilatı xərclərində əhəmiyyətli yer tutur: (yanlışı qeyd edin)

- a. drenaj xərcləri
- b. dağ-mədən və təmir xərcləri**
- c. kömürün çeşidləmə və vaqonlara yüklənmə xərcləri
- d. zənginləşdirməyə, ventilyasiyaya və sovurmağa çəkilən xərclər
- e. bütün cavablar doğrudur.

Sual 117: Kömür hasilatının texnologiyasında intensiv dəyişikliklər aşağıdakılara gətirir: (yanlışı qeyd edin)

- a. istehsal posesin təşkilı xarakteri dəyişir
- b. İstehsal xərclərinin səviyyəsi və strukturu dəyişilir.
- c. ayrı-ayrı sahələrdə kömür hasilatı maya dəyərinin azalır;
- d. ayrı-ayrı sahələrdə kömür hasilatı maya dəyərinin artır;**
- e. Kömür hasilatı fasiləsiz istehsala çevrilir.

Sual 118: Kömür istehsalı xərclərinin strukturu və səviyyəsi müəyyən edir:

- a. Texniki təchizat mənimlərinim müxtəlif səviyyə
- b. mədənin kompleks mexanikləşdirməsinin müxtəlif səviyyəsi
- c. Dağ-mədən istehsalının avtomatizasiyasının müxtəlif səviyyəsi
- d. istehsal posesin təşkilı və idarəedilməsi xarakteri
- e. Bütün cavablar doğrudur**

Sual 119: Kömür sənayesi məhsulunun maya dəyərinin səviyyəsi daha çox asılıdır və müəyyən edilir: (yanlışı qeyd edin)

- a. müəssisələrin fəaliyyətilə;**
- b. ətraf mühitin dəyişikliylə
- c. mədənin texniki təchizat səviyyəsilə
- d. mədənin kompleks mexanikləşdirməsinin müxtəlif səviyyəsi
- e. dağ-mədən istehsalının avtomatizasiyasının müxtəlif səviyyəsi.

Sual 120: Proqnozlaşdırmanın standart metodunun elementlərinin istifadəsi ilə, kömür hasilatı xərclərinin hesablanması və maya dəyərinin kalkulyasiyasının ilə istehsal prosesləri üzrə xərclərin uçotunun təşkilı:

- a. iş yerləri haqqında informasiyanın əldə olunmasına üçün imkan verir
- b. istehsal prosesləri üzrə məlumatların alınmasını, həmçinin kömür hasilatına ümumi xərclərin aşkar edilməsinin operativliyini təmin edir**
- c. istehsal xərclərinin səviyyəsinə təbii amilin təsirini müəyyən etmək imkanını verir
- d. mədənlərin texniki təchizat səviyyəsi haqqında informasiyanı verir
- e. dağ-mədən istehsalının kompleks mexanikləşdirməsi və avtomatizasiyası səviyyələri haqqında informasiyanı verir.

Sual 121: Kömür sənayesi məhsulunun maya dəyərinin səviyyəsinə və strukturuna son illər böyük təsir verir: (yanlışını qeyd edin)

- a. istehsal prosesinin mexanikləşdirməsi və avtomatizasiyası səviyyəsi
- b. torpağın çıxarılması üsulu
- c. istehsalın idarəedilməsinin səviyyəsi
- d. mənəvi aşınma səviyyəsi**
- e. dağ geoloji şərait.

Sual 122: elmi-texniki tərəqqi şəraitində kömür hasilatı xərclərin hesablanmasında tələb olunur: (yanlış qeyd edin)

- a. iqtisadi məzmunu üzrə eyni tipli xərclərin məsrəflərin elementləri və maddələri üzrə qruplaşdırılması və təhlili
- b. tətbiq edilən texnikalardan asılı olaraq istehsal prosesləri üzrə xərclərin ölçülməsi
- c. ventilyasiya və sovurma xərclərinin uçotunun təşkili**
- b) Hasilat xərclərin xüsusi uçotunun təşkili
  - a. hazırlıq əməliyyatları üçün xərclərin ölçməsi.

Sual 123: İstehsal prosesləri üzrə xərclərin qruplaşması imkan verir :

- a. iş yerləri haqqında informasiyanı almağa
- b. müxtəlif təbii-coğrafi faktorların maya dəyərinin ölçüsünə təsirini müəyyən etməyə**
- c. istehsal proseslərinin mexanikləşdirmə və avtomatizasiyasıya səviyyəsini məhsulun müəyyən etməyə
- d. bir çox köməkçi əməliyyatların qısa sürəkliliyini müəyyən etməyə
- e. səpmə metodları müəyyən etməyə

Sual 124: Mədənlərdə kömür hasilatının yeraltı üsulunda kömür sənayesində:

(yanlışı qeyd edin)

- a. iqtisadi elementlər üzrə xərclərin təsnifatı yerinə yetirilir;
- b. istehsal prosesləri üzrə xərclərin qruplaşması təmin edilir;
- c. kalkulyasiya maddələri üzrə xərclərin təsnifatı yerinə yetirilir;
- d. bir çox köməkçi əməliyyatların qısa sürəkliliyinin intervalları müəyyən edilir**
- e. istehsalda xərclərə nəzarət yerinə yetirilir.

Sual 125: İstehsaldaxili təsərrüfat hesabı:

- a. eyni iqtisadi kompleksdə ayrı-ayrı daxili bölmələrin rolunu və yerini müəyyən edir;
- b. bütövlükdə təsərrüfatçılığın daha yüksək nəticələrinə nail olmağa kömək edir;
- c. bu müəssisənin struktur bölmələrinin təsərrüfat hesabıdır

- d. istehsal vahidlərin arasında xüsusi iqtisadi əlaqələri və həmçinin onların və birliyin aralarında
- e. **bütün cavablar doğrudur.**

Sual 126: Prosesli metoddan istifadə edilir:

- a. zəruri olduqda normativ xərcləri faktiki xərclərlə müqayisə etmək üçün;
  - b. xərclərin formalaşmasının yerlərinin və istehsal proseslərinin müqayisəsi üçün;
  - c. kömür hasilatı və başqa istehsal proseslərini səciyyələndirən təsərrüfat hesablı sahələrin və briqadaların göstəriciləri bilavasitə mühasibat uçotuna müvafiq olaraq qiymətləndirildiyi vaxt
  - d. təsərrüfat hesablı sahələrin və briqadaların göstəricilərinin mədənlər üzrə bütövlükdə maya dəyəri göstəriciləri ilə əlaqələndiriləndə;
- b) bütün cavablar doğrudur.**

Sual 127: Kömür hasilatında kalkulyasiya edilir: (yanlışı qeyd edin)

- a. kömür məcmu hasilatı;
- b) əmtəlik kömür hasilatı;**
- c) çıxarılan kömürün bütün miqdarı;
  - a. təmizlənmiş və hazırlanmış üzlərdən bütün kondisiya olunmuş kömür;
  - b. aralıq hasilat kömürü.

Sual 128: kömürün əmtəə hasilatı hesab edir:

- a. təmizlənmiş və ilkin üzlərdən çıxarılan bütün kondisiyalı kömür;
- b. hasil edilən kömürün bütün miqdarı;
- c. **istehsal- texniki ehtiyaclar üçün sərf edilən bütün kömür hasilatı,;**
- d. aralıq kömür hasilatı.

e. bütün cavablar doğrudur.

Sual 129: məcmu hasil edilən kömür hesab edir: (yanlışı qeyd edin)

- a. hasil edilən kömürün bütün miqdarı;
- b. təmizlənmiş və hazırlanmış üzlərdən bütün kondisiya olunmuş kömür
- c. aralıq kömür hasilatı;
- d. istehsal- texniki ehtiyaclar üçün sərf edilən bütün kömür hasilatı;**
- e. bütün cavablar doğrudur.

Sual 130: 1 ton hasil edilən kömürün maya dəyərinin müəyyən edilməsi üçün:

- a. istehsal xərclərinin tam məbləğindən mədən üzrə kömür hasilatının kalkulyasiyası çıxılır;
- b. istehsal xərclərinin tam məbləği mədən üzrə kömür hasilatının kalkulyasiyasına bölünür;**
- c. istehsal xərclərinin tam məbləğinə mədən üzrə kömür hasilatının kalkulyasiyası əlavə edilir;
- d. istehsal xərclərinin tam məbləğinə mədən üzrə kömür hasilatının kalkulyasiyasına vurulur;
- e. bütün cavablar doğrudur.

Sual 131: Kömür sənayesində kalkulyasiya vahidi kimi qəbul edilir: (yanlışı qeyd edin)

- a. hasil edilən kömürün tonu;
- b. açıqlamanın kub metri;
- c. kalkulyasiya obyektinin həcmnin ifadə etdiyi ölçü vahidi;
- d. açılan ehtiyatların tonu;
- e. kalkulyasiya obyektinin ifadə etdiyi ölçü vahidi.**

Sual 132: Yaranma yerləri üzrə ümummədən xərcləri bölünür:

- a) istehsal vahidlərinin idarəedilməsi ilə bağlı xərclərə;
- a. bütövlükdə istehsal vahidinin idarəedilməsi ilə bağlı xərclərə;
- b. sahələrin və sexlərin idarəedilməsi ilə bağlı xərclərə;
- c. mədənlər, kəsiklərin idarəedilməsi ilə bağlı xərclərə;
- d. bütün cavablar doğrudur.**

Sual 133: Yataqların yeraltı üsulla hasilində: (Səhvi qeyd nedin)

- a) istehsalın təşkili mürəkkəbləşir;
- b) işlərin əməktutumluğu artır
- c) işlərin mexanikləşdirməsinin daha yüksək səviyyəsi;**
- d) filizin maya dəyəri 1t qalxır;
- e) çıxardılan filizdə metalın yüksək tərkibi.

Sual 134: Xərclər dağkeçidli işlərin xərclərinin silinmə müddəti və təyinatından asılı olmaq bölünür: (səhvi qeyd edin)

- a) dağkəşfiyyat
- b) dağkapital
- c) dağhazırlayıcı;
- d) filizin hasili və onun zənginləşdirməsi;**
- e) istismar.

Sual 135: Dağhazırlayıcı işlər yerinə yetirilir:

- a) əsas fondların amortizasiyası hesabına;
- b) müəssisənin dövriyyə vəsaitləri hesabına;**

- c) borc vəsiti hesabına;
- d) cəlb olunmuş vəsiti hesabına;
- e) bütün cavablar doğrudur.

Sual 136: Geoloji-kəşfiyyat işlərinə xərclər:

- a) yerli büdcə vəsaitlərinin hesabına maliyyələşdirilir;
- b) müəssisənin dövriyyə vəsaitləri hesabına maliyyələşdirilir;
- c) dövlət büdcəsinin vəsaitləri hesabına maliyyələşdirilir və kapital qoyuluşları balansında nəzərə keçirilir;**
- d) cəlb olunmuş vəsaitləri hesabına maliyyələşdirilir;
- e) borc vəsaitləri hesabına maliyyələşdirilir;

Sual 137: Yataqların açılması və faydalı yataqların ehtiyatlarının hazırlanması xərclərinin uçot obyektləri bunlardır:

- a) ayrıca dağ-hazırlayıcı işlər;
- b) ayrıca dağ-keçid işləri;**
- c) ayrıca dağ-kəşfiyyat işləri
- d) ayrıca dağ-kapital işləri:
- e) istismar işləri

Sual 138: Dağ-mədən sənayesində: (səhvi qeyd edin)

- a) yataqların açılması və faydalı qazıntı ehtiyatlarının işlənməsinə hazırlıq zamanı xərclərin uçot obyektləri dağkeçid işlərinin ayrı-ayrı növləridir;
- b) dağkeçid işlərinin ayrı-ayrı növlərinə kalkulyasiya hazırlanır;
- c) dağ-mədən istehsalında xərclərin uçot obyektləri və kalkulyasiya obyektləri üst-üstə düşmir;**
- d) dağ-keçid işlərinin kalkulyasiya vahidi 1kub m dağ kütləsidir;

- e) dağ-mədən istehsalında xərclərin uçot obyektləri və kalkulyasiya obyektləri üst-üstə düşür.

Sual 139: Dağ-mədən sənayesində amortizasiyanın ayrılması aşağıdakı xüsusiyyətlərə malikdir: (səhvi qeyd edin)

- a) yataqlardan bütün filiz çıxardıqdan sonra yeni iş obyektlərinə keçirilən əsas vəsaitlərin amortizasiyası ümumi müəyyən edilmiş qaydada mövcud normalar əsasında il ərzində onların strukturlarında dəyişikliyin nəzərə alınması ilə hesablanılır;
- b) yataqların işləmələrindən sonra istifadə edilə bilən və fiziki vəziyyətdən və yataqların ehtiyatlarının emal ediləcəyi Xidmət müddətindən asılı olmayan əsas vəsaitlər
- c) Dağ-kapital işlərinin və dağ-mədən sənayesi texniki tikintilərin dəyəri müvafiq ehtiyatların çıxarılması vaxtına qədər silinməlidir;
- d) dağ-mədən sənayesi texniki tikintiləri üzrə amortizasiya ayırmaları fərdi ton normalarının əsasında hesablanılır;
- e) 1 ton filiz ehtiyatına tonlu amortizasiya norması ilin əvvəlinə aşınmaların çıxılması ilə əsas vəsaitlərin qalıq dəyərinin faydalı qazıntıların balans ehtiyatlarının qalan hissəsinə vurması ilə hesablanılır.**

Sual 140: Yataqlardan bütün filiz çıxardıqdan sonra yeni iş obyektlərinə keçirilən əsas vəsaitlərin amortizasiyası:

- a) fərdi tonlu dərəcələr əsasında hesablanılır;
- b) ümumi müəyyən edilmiş qaydada mövcud normalar əsasında il ərzində onların strukturlarında dəyişikliyin nəzərə alınması ilə hesablanılır**
- c) Müvafiq ehtiyatların çıxarılması vaxtına qədər silinməlidir;

- d) yataqların ehtiyatlarının emal ediləcəyi müddətə hesablanır;
- e) Bütün cavablar doğrudur.

Sual 141: Kömür sənayesində yekun uçotun metodikasını : (Yanlışını qeyd edin)

- a. istehsalın spesifik xüsusiyyətləri ilə müəyyən edilir;
- b) güman edilir ki, uçot məlumatları məhsulun maya dəyərlərinin kalkulyasiyası üçün istifadə edilir.
  - a. buraxılan məhsulun növü ilə müəyyən edilir;
  - b. güman edilir ki, mədənlərdə ümummədən xərclərinin müəyyən bir hissəsinin əks etdiriləcəyi istehsal maya dəyəri hesablanır;**
  - c. bütün cavablar doğrudur.

Sual 142: Kömür sənayesində istehsalat birlikləri üzrə məhsul tam maya dəyəri:

- a. istehsal xərclərinin tam məbləğindən mədən üzrə kömür hasilatının maya dəyəri çıxılır;
- b. istehsal xərclərinin tam məbləğinə mədən üzrə kömür hasilatının maya dəyəri əlavə edilir;
- c. ümumbirlik və ümumiistehsal xərclərinin istehsal maya dəyərinin cəmləməsi yolu ilə;**
- d. istehsal xərclərinin tam məbləği mədən üzrə kömür hasilatının maya dəyərinə bölünür;
- e. istehsal xərclərinin tam məbləği mədən üzrə kömür hasilatının maya dəyərinə vurulur

Sual 143: kömür hasilatının artımının stimul məqsədi ilə kömür tədarükçilərinin kömür sənayesinin istehsal müəssisələri ilə boşaldılan kömür və kömür zənginləşdirən məhsullar üzrə hesablamaları üçün tətbiq edilir:

- a) əmtəə vergiləri də daxil olmaqla topdan satış qiymətlər;
- a. hesablaşma qiymətləri;**
- b. astana qoruyucu qiymətlər;
- c. girov qiymətləri;
- d. yuxarıda sadalananların hamısı.

Sual 144: Mədənlərdə mövcud olan xərclərin yekun uçotu sistemi: (Yanlış qeyd edin)

- a. kömür hasilatının maya dəyərinin kalkulyasiyası və təhlili üçün qısa müddətə məlumat əldə etməyə imkan verir;
- b. maya dəyəri formalaşmasının nəzarətin vəzifələrinə tam cavab vermir;
- c. sahələrin və başqa struktur bölmələrin işinin nəticələrini göstərməyə üçün imkan vermir;
- b) istehsalat prosesləri üzrə istehsalın təşkil xarakteri və səviyyəsi üzrə ümumiləşdirməni etməyə imkan vermir
- c) zəruri olduqda hər bir briqada üzrə faktiki xərcləri normativ xərclərlə müqayisə etməyi güman edir.**

Sual 145: Dağ-mədən sənayesi başqa istehsallardan fərqlənir:

- a) əhəmiyyətli materialtutumluğu ilə;
- b) əhəmiyyətli fondtutumluğu ilə;**
- c) əhəmiyyətli enerjিতutumluğu ilə;
- d) əhəmiyyətli əməktutumluğu ilə;
- e) bütün cavablar doğrudur.

Sual 146: Faydalı qazıntıların dağ-mədən şərtləri: (səhvi qeyd edin)

- a) filizli torpağın gücü və dərinliyi
- b) filizdə metalın olması**
- c) istilikvermə qabiliyyəti
- d) su yolları
- e) qayaların möhkəmliyi.

Sual 147: Yatağın ayrı-ayrı hissələrinin işlənmələri üçün nəzərdə tutulmuş Dağ-kapital işlərinin və dağ-mədən sənayesi texniki tikintilərin dəyəri:

- a) Müvafiq ehtiyatların çıxarılması vaxtına qədər amortizasiya edilməlidir;**
- b) ümumi müəyyən edilmiş qaydada mövcud normalar əsasında il ərzində onların strukturlarında dəyişikliyin nəzərə alınması ilə amortizasiya edilməlidir;
- c) müvafiq ehtiyatların çıxarılması vaxtına qədər amortizasiya edilməlidir
- d) ilin əvvəlinə aşınmaların çıxılması ilə əsas vəsaitlərin qalıq dəyərinin faydalı qazıntıların balans ehtiyatlarının qalan hissəsinə bölünməsilə hesablanır.
- e) bütün cavablar doğrudur.

Sual 148: Dağ-mədən texniki qurğuları üzrə amortizasiya ayırmaları:

- a) ümumi müəyyən edilmiş qaydada mövcud normalar əsasında il ərzində onların strukturlarında dəyişikliyin nəzərə alınması ilə amortizasiya edilməlidir;
- b) Müvafiq ehtiyatların çıxarılması vaxtına qədər amortizasiya edilməlidir;
- c) fərdi tonlu dərəcələr əsasında amortizasiya edilməlidir;**
- d) yataqların ehtiyatlarının emal ediləcəyi müddətə amortizasiya edilməlidir;
- e) ilin əvvəlinə aşınmaların çıxılması ilə əsas vəsaitlərin qalıq dəyərinin faydalı qazıntıların balans ehtiyatlarının qalan hissəsinə bölünməsilə hesablanır.

Sual 149: Faydalı qazıntıların xüsusiyyətindən və növündən asılı olmaq filizin çıxarılmaya hazırlığının aşağıdakı metodları tətbiq edilir: (səhvi qeyd edin)

- a) yuyulmaq və qızarmaq
- b) dağıtmaq və parçalaamaq
- c) qravitasiya zənginləşdirmə və üzgüçülləşdirmə (flotasiya)
- d) quru və yaş maqnit bölgü
- e) **parıldatma və qaradasiya.**

07

Sual 150: Xərclərin vahid, tipik nomenklaturası nəyə əsasən qəbul edilir:

- a) İşçilərin əmək haqlarına, istifadə olunan resursların həcminə görə
- b) Xərc elementləri üzrə maya dəyərinin kalkulyasiyasının hesablanmasına uçotuna görə
- c) İqtisadi elementlərin dəyərinin hesablanmasının uçotuna görə
- d) **Xərclərin ilkin formasının səciyyəsi, istifadə olunan resursların həcm və tərkibinin müəyyən edilməsinə görə**
- e) Xammal və resursların istehsal prosesində istifadə olunma həcminə görə

Sual 151: Xərclərin elementlər üzrə qruplaşdırılmasının məqsədi ola bilər:

- a) **Xərclərdən müəssisə daxilində fəaliyyət göstəricilərinin əlaqələndirilməsi məqsədi ilə istifadə olunur**
- b) Xərclərdən, onların vahid, tipik nomenklaturasının qəbul olunması məqsədi ilə istifadə olunur
- c) Xərclərin kalkulyasiya maddələri üzrə qruplaşdırılması məqsədi ilə istifadə olunur
- d) Xərclərdən, onların analitik uçotunun aparılması məqsədi ilə istifadə olunur

- e) Xərclərdən, istehsal xərclərinin uçotu və maya dəyərini kalkulyasiyası məqsədi ilə istifadə olunur

Sual 152: Xərclərin kalkulyasiya maddələri üzrə qruplaşdırılmasının məqsədi:

- a) Müəssisə daxilində onların fəaliyyət göstəricilərinin əlaqələndirilməsi məqsədi ilə
- b) Xərclərin vahid, tipik nomenklaturasının qəbul olunması məqsədi ilə
- c) İstehsal xərclərinin uçotu və maya dəyərini kalkulyasiyası məqsədi ilə
- d) Xərclərin analitik uçotunun maya dəyərini kalkulyasiyasının təşkili məqsədi ilə**
- e) Müəssisədə xərclər haqqında informasiyanın əldə edilməsi məqsədi ilə

Sual 153: Energetikada xərclərin kalkulyasiya obyektlərinə aiddir:

- a) enerji istehsalı mərhələləri;
- b) elektrik və istilik enerjisi;**
- c) enerjinin inkişafı mərhələləri
- d) enerjinin ötürülmə - daşınma mərhələləri;
- e) bütün cavablar doğrudur.

Sual 154: Enerji müəssisələrində yanacaqın qiyməti uçota alınır:

- a) franko-stansiya göndərmə
- b) franko-stansiya təyinat**
- c) franko-anbar istehsalçı
- d) franko-anbar istehlakçı
- e) bütün cavablar doğrudur

Sual 155: İstehsal texnologiyası, onun təşkili, buraxılan məhsulun xüsusiyyətləri xərclərin uçotunun və maya dəyərinin kalkulyasiyasının müxtəlif metodlarının əlaqələndirilməsinin tələb edir. Bu baxımdan aşağıdakı hansı metod tətbiq edilə bilər:

- a) Təklif
- a. Ardıcılıq
- b) Proses**
- c) Təkrarlanan
- d) Offerta

Sual 156: İstehsal texnologiyası, onun təşkili, buraxılan məhsulun xüsusiyyətləri xərclərin uçotunun və maya dəyərinin kalkulyasiyasının müxtəlif metodlarının əlaqələndirilməsinin tələb edir. Bu baxımdan aşağıdakı hansı metod tətbiq edilə bilər:

- a) Məlumat
- b) Məmulat**
- c) Ardıcılıq
- a. İstehsal
- d) Kalkulyasiya

Sual 157: İstehsal texnologiyası, onun təşkili, buraxılan məhsulun xüsusiyyətləri xərclərin uçotunun və maya dəyərinin kalkulyasiyasının müxtəlif metodlarının əlaqələndirilməsinin tələb edir. Bu baxımdan aşağıdakı hansı metod tətbiq edilə bilər:

- a) Sifariş
- b) Mərhələ
- c) Normativ

- d) Proses
- e) **Hamısı**

Sual 158: İstehsal texnologiyası, onun təşkili, buraxılan məhsulun xüsusiyyətləri xərclərin uçotunun və maya dəyərinin kalkulyasiyasının müxtəlif metodlarının əlaqələndirilməsinin tələb edir. Bu baxımdan aşağıdakı hansı metod tətbiq edilə bilməz:

- a. Sifariş
- b. Mərhələ
- b) Normativ**
- c) Proses
- d) Məmulat

Sual 159: İstehsal texnologiyası, onun təşkili, buraxılan məhsulun xüsusiyyətləri xərclərin uçotunun və maya dəyərinin kalkulyasiyasının müxtəlif metodlarının əlaqələndirilməsinin tələb edir. Bu zaman hansı metodların tətbiqi rəsmi sənədlərlə nəzərdə tutulur:

- a) Sifariş
- b) Mərhələ
- c) Normativ
- d) bütün variantlar doğrudur**
- e) normativ sifarişli

Sual 160: Energetika istehsaında franko-istehlakçı kalkulyasiyası:

- a) metalın, rütubətin xidmətlərinin altında daha yüksək keyfiyyətli xüsusiyyətlər ilə istehsal üçün əlavə xərclərin iqtisadi effektivliyi müəyyən etməyə imkan verir;

b) texnoloji dövr üzrə enerjinin tam maya dəyərini müəyyən etməyə imkan verir

c) müvafiq ehtiyatların çıxarılması vaxtına qədər silinməsi imkan verir;

d) xam filizdə və istehsal edilən məhsulda metalın olması və miqdarı haqqında məlumatı əks etdirir;

e) xərclərin maddələri üzrə konsentrat maya dəyəri haqqında məlumatı əks etdirir.

Sual 161: Elektrik və istilik enerjisinin Maya dəyəri formalaşmasıNA ENERJİ istehsalının aşağıdakı xüsusiyyətləri təsir göstərir: (səhvi qeyd edin)

a) istehsalçı və enerji istehlakçılarının sıx və fasiləsiz əlaqəsi;

b) istehsal müəyyən vaxt intervalında istehsal edilən enerjinin maya dəyərində tam aid olmur;

c) onun daşınması fazası faktiki olaraq istehsal fazası ilə üst-üstə düşür; tamamlanmamış istehsal yoxdur;

d) istehsal müəyyən vaxt intervalında istehsal edilən enerjinin maya dəyərində tam aid olur.

Sual 162: İstilik elektrik stansiyalarında xərclər bölünür:

a) dəyişən xərclərə;

b) şərti-daimi (dəyişməz) xərclərə;

c) elektrik və istilik enerjisinin istehsalının həcmində proporsional dəyişən xərclərə;

d) həd-yolverilən (mümkün) xərclərə;

e) enerjinin istehsalı-ötürülməsi üsulundan bilavasitə asılı olmyan xərclərə,

Sual 163: Enerji sisteminin gücünün ehtiyatının saxlanması xərcləri müəyyən edilir:

- a. ekspert metodu ilə;
- b. ekstropolyasiya metodu ilə;
- c. hesablama yolu ilə;**
- b) korrelyasiya təhlili metodu ilə;
- a. reqressiya təhlili metodu ilə.

Sual 164: Yarım fabrikat variantı:

- a) Yalnız son məhsulun deyil, həm də xüsusi istehsal yarım fabrikatlarının maya dəyərinin müəyyən edilməsinə əsaslanır**
- b) Hər bir sexin xərci hazır məhsul buraxılışında iştirak payı kimi qəbul edilir
- c) Yarım fabrikatların maya dəyəri müəyyən edilmir
- d) Xərclərin hər bir sex üzrə aparılmasına əsaslanır
- e) Yarım fabrikatların bir istehsal bölməsindən digərinə ötürülməsi vəziyyətinin həzə alınmasına əks etdirir

Sual 165: Yarım fabrikat və qeyri - yarım fabrikat variantları vasitəsilə aparılır:

- a) İstehsal xərclərinin məcmu uçotunun tətbiqi xərclərinin sistemləşdirilməsi**
- b) Tədavül xərclərinin məcmu uçotunun tətbiqi xərclərinin sistemləşdirilməsi
- c) İstehsal və tədavül xərclərinin məcmu uçotunun tətbiqi xərclərinin sistemləşdirilməsi
- d) Ümumi təsərrüfat xərclərinin məcmu uçotunun tətbiqi xərclərinin sistemləşdirilməsi
- e) Kalkulyasiya normalarına məcmu uçotunun tətbiqi xərclərinin sistemləşdirilməsi

Sual 166: Xərclərin hər bir sex üzrə aparılması və yarım fabrikatlar bir istehsal bölməsindən digərinə ötürülməsi vəziyyətinin nəzərə alınmasını əks etdirən variant:

- a) Yarım fabrikat
- b) Qeyri – yarım fabrikat**
- c) Tam fabrikat
- d) Yarım fabrikat və tam fabrikat
- e) Yarım fabrikat və qeyri – yarım fabrikat

Sual 167: Bu variantın tətbiqi zamanı yarım fabrikatın maya dəyəri müəyyən edilmir, ancaq hazır məhsulun maya dəyəri hesablanılır

- a) Yarım fabrikat
- b) Qeyri – yarım fabrikat**
- c) Tam fabrikat
- d) Yarım fabrikat və tam fabrikat
- e) Yarım fabrikat və qeyri – yarım fabrikat

Sual 168: Bu variantın tətbiqi zamanı hər bir sexin xərci hazır məhsul buraxılışında iştirak payı kimi qiymətləndirilir:

- a) Yarım fabrikat
- b) Qeyri – yarım fabrikat**
- c) Tam fabrikat
- d) Yarım fabrikat və tam fabrikat
- e) Yarım fabrikat və qeyri – yarım fabrikat

Sual 169: Elektrik və istilik enerjini istehsal edən istilik elektrik stansiyalarında əsas istehsalın uçotunun obyektlərinə aiddir: (səhvi qeyd edin)

- a) Yanacaq- nəql etmə mərhələsi;
- b) qazanxana və maşın (mexanizm) mərhələlər;
- c) elektrik sexi;
- d) istilik şöbəsi;
- e) **enerjinin ötürülmə - daşınma mərhələləri.**

Sual 170: Qazanxana sexinin xərclərinə aiddir: (səhvi qeyd edin)

- a) sərf olunan yanacağın dəyəri;
- b) su hazırlığı və suyun kimyəvi təmizlənməsi xərcləri;
- c) zərərlərin tutulması və zərərlərin ləğv edilməsi;
- d) **yanacağın onun qəbulu məntəsindən yanacaq anbarına və ya qazanxananın boşaldılma qurğularına çatdırma xərcləri;**
- e) qazanxana və istilik ölçmə laboratoriyalarının xərcləri.

Sual 171: Qazanxana xərclərinə aid deyildir:

- a) qazanxana və istilik ölçmə laboratoriyalarının xərcləri;
- b) **yanacağın mexaniki verilməsinin bütün qurğularının saxlanılmasına, istismarına və cari təmirinə çəkilən xərclər;**
- c) sərf olunan yanacağın dəyəri;
- d) su hazırlığı və suyun kimyəvi təmizlənməsi xərcləri;
- e) zərər udma və zərər ləğvetmə.

Sual 172: Maşın, elektrik sexləri və istilikləşdirmə sahələri uçota alır:

- a) yüklə və boşaldılma da daxil olmaqla yanacaqın anbardan boşaltma qurğularına ötürməsi xərcləri;
- b) yanacaqın onun qəbulu məntəsindən yanacaq anbarına və ya qazanxananın boşaldılma qurğularına çatdırma xərcləri;
- c) yanacaqın saxlanması anbarlarının saxlanmasına və yanacaq- nəqliyyat xətləri xərcləri;
- d) istismar, cari təmir və amortizasiya xərcləri;**
- e) su hazırlığı və suyun kimyəvi təmizlənməsi xərcləri.

Sual 173: Enerjinin tam maya dəyəri aşağıdakılardan ibarətdir: (Səhvi qeyd edin)

- a) stansiyalarda enerjinin sənaye maya dəyəri;
- b) elektrik və istilik şəbəkələrində enerji ötürülməsinin və paylaşdırmasının sənaye maya dəyəri;
- c) regional elektrik idarəetmə aparatının saxlanması və regional elektrik idarəetmə istehsal xidmətlərinin saxlanması xərcləri;
- d) qarışıq enerji sistemindən blok stansiyalarından alınan enerjinin dəyəri;
- e) yanacağın mexaniki verilməsinin bütün qurğularının saxlanılmasına, istismarına və cari təmirinə çəkilən xərclər.**

Sual 174: Enerji müəssisələrində yanacağın qiyməti uçota alınır:

- a) franko-stansiya göndərmə
- b) franko-stansiya təyinat**
- c) franko-anbar istehsalçı
- d) franko-anbar istehlakçı
- e) bütün cavablar doğrudur

Sual 175: Enerji müəssisələrində yanacaqın Franko-stansiya təyinat qiyməti ibarətdir:

- a) franko-stansiya göndərmə qiymətindən
- b) rütubətlik normalarından kənarlaşmalar üzrə qiymətə güzəşt və də əlavələrin cəmindən
- c) dəmir yolu və su fraxtı tarifindən
- d) stansiya-lövbər təyinatı qədər başqa xərclərdən
- e) **bütün cavablar doğrudur**

08

Sual 176: Tikintidə hansı sifarişçi tərəfindən ödənilir?

- a) **layihələşdirmə xərclər**
- b) inşaat xərclər
- c) quraşdırma xərclər
- d) satış xərclər
- e) bütün variantlar doğrudur .

Sual 177: Tikintidə məhsulun maya dəyərində təsir göstərən amil deyil

- a) təbii iqlim şəraiti
- b) relyef şəraiti
- c) tikinti materiallarının qiymətləri
- d) vergi dərəcələri
- e) **investisiya mühiti**

Sual 178: Tikinti-quraşdırma işlərinin maya dəyərini hesablanması üçün baza hansıdır?

- a) **smeta dəyəri**

- b) balans dəyəri
- c) qalıq dəyər
- d) izafi dəyər
- e) bütün variantlar doğrudur

Sual 179: Tikinti – quraşdırma işlərinin smeta dəyərinin tərkib elementi deyil:

- a) birbaşa xərclər
- b) planlı yığım
- c) satış xərclər**
- d) bütün variantlar doğrudur
- e) üstəlik xərclər

Sual 180: Tikinti-quraşdırma işlərinin smeta dəyərinin tərkib elementi hansıdır?

- a) üstəlik xərclər**
- b) alternativ xərclər
- c) vergilər
- d) satış xərcləri
- e) bütün variantlar doğrudur

Sual 181: Smeta dəyəri nəyin əsasında hesablanır?

- a) smeta normativləri
- b) smeta normaları**
- c) əmək haqqı xərcləri
- d) material xərcləri
- e) bütün variantlar doğrudur

Sual 182: Smeta dəyərinin funksiyası hansıdır?

- a) xərcləri ödəmək
- b) mənfəəti təmin etmək
- c) optimal satış şəraitini təmin etmək
- d) xərcləri ödəmək və mənfəəti təmin etmək**
- e) sadalananların heç biri

Sual 183: Tikinti-quraşdırma işlərinin smeta maya dəyərinin növü hansıdır?

- a) bazis
- b) hesabat
- c) olan və faktiki**
  - a. ümumtəsərrüfat
- d) bütün variantlar doğrudur

Sual 184: Filizin maya dəyərinin kalkulyasiyatının bölmələri aşağıdakı informasiyanı əks etdirir: (səhvi qeyd edin)

- a) məlumat filizli hasili işlərin yerinə yetirilməsi haqda məlumat;
- b) kalkulyasiya maddələrinin nomenklaturasına müvafiq olaraq hər bir maddən, karxana, hövzə xərclər haqqında ayrı-ayrılıqda;**
- c) materialların, yanacaq və enerjinin xərcləri haqqında məlumat;
- d) xərclərin maddələri üzrə altında filizli hasili maya dəyəri;
- e) material, yanacaq, enerji xərclərinin normalardan kənarlaşmalar haqqında informasiya

Sual 185: Zənginləşdirmənin məhsullarının konsentratın maya dəyərinin kalkulyasiyasına daxildir:

- a) konsentratın hazırlanması tapşırıqların yerinə yetirilməsi, onun istehlakçılara yüklənməsi və ya sonrakı emal üçün başqa istehsal sexlərinə ötürmələri;
- b) xam filizdə və istehsal edilən məhsulda metalın olması və miqdarı haqqında məlumat;
- c) xərclərin maddələri üzrə konsentrat maya dəyəri haqqında məlumat;
- d) filizdə olan 1 ton metalın tam maya dəyəri haqqında informasiya;
- e) **bütün cavablar doğrudur.**

Sual 186: Filiz və filiz məhsullarının topdan satış qiymətləri müəyyən edir:

- a) **dəmirin və rütubətin normativ olması zamanı ayrı-ayrı yataqlar üçün**
- b) kalkulyasiya maddələrinin nomenklaturasına müvafiq olaraq hər bir mədən, karxana, hövzə üçün ayrı-ayrılıqda;
- c) metalın və rütubət tərkibi üzrə xidmətlərinin altlarında daha yüksək yüksək keyfiyyətli xüsusiyyətlər ilə istehsalat üçün əlavə xərclərin iqtisadi effektivliyinin tərifı üçün;
- d) material, yanacaq, enerji xərclərinin normalarından kənarlaşmaların müəyyən olunması üçün
- e) bütün cavablar doğrudur

Sual 187: Tikinti- quraşdırma işlərinin smeta maya dəyərinin növü deyil:

- a. plan
- b) faktiki
- c) smeta
- a. sex**
- d) bütün variantlar doğrudur

Sual 188: Tikintidə birbaşa xərclərə daxil edilmir?

- a) material xərcləri
- b) fəhlələrin əmək haqqı xərcləri
- c) maşın və mexanizmlərin istismarı xərcləri
- d) sadalananların hamısı
- e) **idarəetmə xərcləri**

Sual 189: Tikintidə birbaşa xərclərə daxil edilir?

- a) material xərclərə
- b) fəhlələrin əmək haqqı xərcləri
- c) amortizasiya xərcləri
- d) sair birbaşa xərclər
- e) **sadalananların hamısı**

Sual 190: Tikintidə üstəlik xərclərə aid deyil

- a) inzibati xərclər
- b) təsərrüfat xərcləri
- c) bütün normalaşdırılan xərclər
- d) **amortizasiya xərclər**
- e) bütün variantlar doğrudur.

09

Sual 191: Məhsulun maya dəyərinin formalaşmasının ümumi prinsip deyil

- a) **İstehsal xərclərinin maya dəyərindəki rolunun düzgün qiymətləndirilməsi**
- b) Müəssisənin xərclərinin təsərrüfat fəaliyyəti sferası üzrə ciddi məhdudlaşdırılması

- c) Faktiki xərclərin tam uçotu
- d) Məhsul istehsalı xərclərinin müəyyən vaxt müddəti ilə birbaşa əlaqəsi
- e) Təkrar istehsal prosesində xərclərin ödənilməsi

Sual 192: Maya dəyərini formalaşmasının əsas prinsip kimi götürülə bilməz:

- a) istehsal xərclərinin uçotu
- b) Xərclərin istehsal və tədavül prosesləri ilə bilavasitə əlaqəsi
- c) Faktiki xərclərin tam uçotu
- d) Xərclərin istehlak və tədavül prosesləri ilə bilavasitə əlaqəsi**
- e) Təkrar istehsal prosesində xərclərin ödənilməsi

Sual 193: Xərclərin doğru təsnifləşdirilməsini göstərin:

- a) Cari və faktiki xərclər
- b) Alternativ və son hədd xərcləri
- c) istehsal və qeyri – istehsal xərcləri**
- d) Sabit və üstəlik xərclər
- e) Planlaşdırılan və proqnozlaşdırılan xərclər

Sual 194: İstehsal xərcləri ilə qeyri istehsal xərclərinin məcmusu bərabərdir:

- a) Səx maya dəyərinə
- b) Tədavül xərclərinə
- c) Məhsulun reallaşdırılması xərclərinə
- d) Tam maya dəyərinə**
- e) Məhsulun maya dəyərini hesablanması, ehtiyat və mənfəətin qiymətləndirilməsi xərclərinə

Sual 195: Məhsulun maya dəyərinin hesablanması və, ehtiyat və mənfəətin qiymətləndirilməsi nöqtəyi-nəzərindən xərclər bölünür:

- a) tənzimlənən və tənzimlənməyən xərclərə
- b) Birbaşa və dolay xərclərə**
- c) Sabit və dəyişən xərclərə
- d) Son hədd və artan xərclərə
- e) Cari və faktiki xərclərə

Sual 196: Məhsulun maya dəyərinin hesablanması, ehtiyatla mənfəətin qiymətləndirilməsi nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür

- a) Sabit və dəyişən
- b) Cari ya birdəfəlik**
- c) Cari və faktiki
- d) Alternativ
- e) Son hədd və transaksion

Sual 197: Məsuliyyət mərkəzlərinin istehsal fəaliyyətinin tənzimlənməsi nə nəzarət nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür

- a) Tənzimlənməyən**
  - a. proqnozlaşdırılan
- b) Artan
- c) planlaşdırılan
- d) üstəlik

Sual 198: İdarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi və planlaşdırma nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür

- a) **Sabit və dəyişən**
- b) Transaksion
- c) Son hədd və transaksion
- d) cari və birdəfəlik
- e) Cari və faktiki

Sual 199: Məhsulun maya dəyərinin hesablanması, ehtiyat və mənfəətin qiymətləndirilməsi nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür:

- a) Birbaşa və dolayı
- b) Əsas və üstəlik
- c) İstehsal və qeyri-istehsal
  - a. Bir elementli və kompleks
- d) **bütün cavablar doğrudur**

Sual 200: İdarəetmə qərarlarının qəbul edilməsi və planlaşdırma nöqtəyi nəzərindən xərclər, bölünmür

- a) Sabit və dəyişən
- b) Qaytarılmayan
- c) **Transaksion**
- d) Son hədd və artan
- e) Planlaşdırılan və planlaşdırılmayan

Sual 201: Məsuliyyət mərkəzlərinin istehsal fəaliyyətinin tənzimlənməsi nöqtəyi nəzərindən xərclər bölünür:

- a) **Tənzimlənen tənzimlənməyən**
- b) faktiki

- c) Alternativ
- d) Proqnozlaşdırılan
- e) Transaksion

Sual 202: Məhsulun maya dəyərinin hesablanması, ehtiyat və mənfəətin qiymətləndirilməsi nöqtəyi nəzərindən xərclərin məntiqi ardıcılığını tamamlayın
Əsas və üstəlik; Cari və birdəfəlik;

- a) Sabit və dəyişən
- b) Cari və faktiki
- c) Bir elementli və kompleks**
- d) Son hədd və artan
- e) proqnozlaşdırılan

Sual 203: Qeyri - istehsal xərclərinin əsas hissəsini təşkil edir:

- a) Əsas xərclər
- b) ticarət – satış xərcləri**
- c) üstəlik xərclər
- d) Birbaşa xərclər
- e) Dolaylı xərclər

Sual 204: Ticarət – satış xərcləri:

- a) Tədavül xərcləridir**
- b) İstehsal xərcləridir
- c) üstəlik xərcləridir
- d) Birbaşa xərcləridir
- e) Dolaylı xərcləridir

Sual 205: Müəssisədə hazır məhsulun reallaşması ilə bağlı olan xərcləri bölünür:

- a) İstehsal və tədavül
- b) Qablaşdırma və satış
- c) Saxlama və qablaşdırma
- d) Dizayn və marketing
- e) **nəqliyyat və satış**

Sual 206: Əgər hazır məhsulun nəql edilməsi xərcləri artarsa, məhsulun dəyəri necə dəyişir:

- a) dəyişməz
- b) azalar
- c) **Artan**
- d) əvvəl artan sonra azalan
- e) əvvəl artır, bir müddətdən sonra sabit qalır

Sual 207: Satış xərcləri bölünür:

- a) növlərə ayırma xərclərinə
- b) **Marketing xərclərinə**
- c) Qablaşdırma xərclərinə
- d) Saxlanılma xərclərinə
- e) Xalis tədavül xərclərinə

Sual 208: Qablaşdırma və sortlaşdırma xərcləri:

- a) **Məhsuldar xərcləridir**
- b) Qeyri – məhsuldar xərcləridir
- c) Birbaşa xərcləridir

- d) Dolayı xərcləridir
- e) Kompleks xərcləridir

Sual 209: Əgər məhsulun saxlanması xərcləri artarsa, onda məhsulun dəyəri necə dəyişir:

- a) Sabit qalar
- b) Azalar
- c) əvvəl azalar sonra artan
- d) kvadratı qədər artar
- e) **artar**

Sual 210: Əgər xalis tədavül xərcləri artarsa, onda məhsulun dəyəri necə dəyişir:

- a) **Sabit qalar**
- b) artar
- c) Azalar
- d) kvadratı qədər artar
- e) kvadratı qədər azalar

10

Sual 211: Sabit kapital:

- a) **Bir neçə istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən kapitaldır**
- b) Bir istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən kapitaldır
- c) məhsulun istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini bütövlükdə məhsulun üzərinə keçirən kapitaldır

- d) Bir neçə istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini iki il ərzində məhsulun üzərinə bütövlükdə keçirən kapitaldır
- a. Məhsul istehsalında istifadə olunan yalnız pul resurslarıdır

Sual 212: Dəyişən kapital:

- a) Bir neçə istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən kapitaldır
- b) Bir istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən kapitaldır
- c) məhsulun istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini bütövlükdə məhsulun üzərinə keçirən kapitaldır**
- d) Bir neçə istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini iki il ərzində məhsulun üzərinə bütövlükdə keçirən kapitaldır
- e) Məhsul istehsalında yalnız pul resursları şəklində istifadə olunur.

Sual 213: Aşağıdakı ifadələrdən hansı yanlıştır:

- a) Sabit kapital – bir neçə istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini hissə - hissə məhsulun üzərinə keçirən kapitaldır**
- b) Sabit kapital – bir istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini hissə - hissə məhsulun üzərinə keçirən kapitaldır.
- c) Sabit kapital – məhsul istehsalın da iştirak edən və öz dəyərini bütövlükdə məhsulun üzərinə keçirən kapitaldır
- d) Sabit kapital – məhsul istehsalın da iştirak edən və öz dəyərinin iki il ərzində məhsulun üzərində keçirən kapitaldır
- e) Sabit kapital - Məhsul istehsalında yalnız pul resursları şəklində istifadə olunur.

Sual 214: Aşağıdakı ifadələrdən hansı doğrudur:

- a) Dəyişən kapital – bir neçə istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən kapitaldır.
- b) Dəyişən kapital - bir istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən kapitaldır.
- c) Dəyişən kapital - Məhsul istehsalında iştirak edən və öz dəyərini bütövlükdə məhsulun üzərinə keçirən kapitaldır.**
- d) Dəyişən kapital - Məhsul istehsalında iştirak edən və öz dəyərini iki il ərzində məhsulun üzərində keçirən kapitaldır
- e) Dəyişən kapital - Məhsul istehsalında yalnız pul resursları şəklində istifadə olunur.

Sual 215: Sex maya dəyəri:

- a) xammal xərcləri ilə material xərclərinin cəminə bərabərdir
- b) Xammal xərcləri ilə emal xərclərinin cəminə bərabərdir
- c) Tədavül xərcləri ilə emal xərclərinin cəminə bərabərdir
- d) Xammal, material xərcləri ilə emal xərclərinin cəminə bərabərdir**
- e) Material xərcləri ilə Emal xərclərinin cəminə bərabərdir

Sual 216: İstehsal maya dəyəri:

- a) Sex maya dəyəri ilə ümumi təsərrüfat xərclərinin cəminə bərabərdir**
- b) İstehsal maya dəyəri ilə qeyri - istehsal xərclərinin cəminə bərabərdir
- c) material xərcləri ilə amortizasiya ayırmalarının cəminə bərabərdir
- d) Emal xərcləri ilə Tədavül xərclərinin cəminə bərabərdir
- e) Emal xərcləri ilə sosial sığortaya ayırmaların cəminə bərabərdir

Sual 217: Tam maya dəyəri bərabərdir:

- a) Ümumi təsərrüfat xərcləri ilə sosial sığortaya ayırmaların cəminə
- b) İstehsal və tədavül xərclərinin cəminə
- c) Aşınma xərcləri ilə emal xərclərinin cəminə
- d) Aşınma xərcləri ilə ümumi təsərrüfat xərclərinin cəminə bərabərdir
- e) **İstehsal Maya dəyəri ilə qeyri – istehsal xərclərin cəminə**

Sual 218: Kommersiya maya dəyərin bərabərdir:

- a) Ümumi təsərrüfat xərcləri ilə sosial sığortaya ayırmaların cəminə
- b) İstehsal, tədavül və kommersiya xərclərinin cəminə
- c) Aşınma xərcləri ilə emal xərclərinin cəminə
- d) Aşınma xərcləri ilə ümumi təsərrüfat xərclərinin cəminə bərabərdir
- e) **İstehsal Maya dəyəri ilə qeyri – istehsal xərclərin cəminə**

Sual 219: İstehsal prosesi, Qarşıda qoyulan məqsədlər ardıcılığını etdirsək bu ifadələr nəyin formalaşmasına səbəb olar?

- a) **Maya dəyərinin formalarının**
- b) Maya dəyərinin keyfiyyətinin
- c) Maya dəyərinin kəmiyyətinin
- d) Maya dəyərinin quruluşunun
- e) maya dəyərinin Dəyərdə xüsusi çəkisinin

Sual 220: Aşağıdakılardan hansı maya dəyərinin formasıdır:

- a) **layihə**
- b) Biznes
- c) təsərrüfat
- d) istehsal
- e) kommersiya

Sual 221: Aşağıdakılardan hansı maya dəyərinin forması deyil

- a) Sex
- b) istehsal
- c) plan
- d) Kommersiya
- a. tədavül**

Sual 222: Aşağıdakılardan hansı maya dəyərinin formasıdır:

- a) Biznes
- b) Təsərrüfat
- c) normativ**
- d) Kommersiya
- e) İstehsal

Sual 223: Aşağıdakılardan hansı maya dəyərinin formasıdır

- a. Sex
- b) tədavül
- c) Biznes
- d) faktiki**
- e) Kommersiya

11

Sual 224: Aşağıdakı ifadələrdən hansı doğrudur?

- a) Dəyişən kapital – bir neçə istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən kapitaldır
- b) Dəyişən kapital - bir istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini məhsulun üzərinə hissə-hissə keçirən kapitaldır.

- c) **Dəyişən kapital - Məhsul istehsalında iştirak edən və öz dəyərini bütövlükdə məhsulun üzərinə keçirən kapitaldır.**
- d) Dəyişən kapital - Məhsul istehsalında iştirak edən və öz dəyərini iki il ərzində məhsulun üzərində keçirən kapitaldır
- e) Dəyişən kapital - Məhsul istehsalında yalnız pul resursları şəklində istifadə olunur.

Sual 225: “Bir neçə istehsal prosesində iştirak edən və öz dəyərini məhsulun üzərinə hissə- hissə keçirən kapitaldır” Nə?

- a) **Sabit kapital**
- b) Dəyişən kapital
- c) İzafi mənfəət
- d) Sabit kapitalın dövriyyədə iştirak edən hissəsi
- e) Sabit kapitalın dövriyyədə iştirak etməyən hissə

Sual 226: “Məhsul istehsalında iştirak edən və öz dəyərini bütövlükdə məhsulun üzərinə keçirən kapitaldır” Nə?

- a) Sabit kapital
- b) **Dəyişən kapital**
- c) İzafi mənfəət
- d) Sabit kapital + İzafi mənfəət
- e) Dəyişən kapital + İzafi mənfəət

Sual 227: Məhsulun maya dəyəri sabit kapitalla Dəyişən kapitalın cəminə bərabər ola bilərmi?

- a) **Olar**
- b) Olmaz

- c) Əgər Maya dəyəri dəyərin hissəsini təşkil edirsə
- d) Əgər sabit kapitalla dəyişən kapitalın fərqi 2 min manat olarsa, olar
- e) Əgər bu prosesdə izafi mənfəət də iştirak etsə olar

Sual 228: Müəssisədə daha yaxşı məhsul istehsal etmək üçün məhsulun maya dəyərini 10% artırdılar sonra 10% endirdilər, sizcə məhsulun qiyməti artır?

- a) 1% artar
- b) 1% azalar**
- c) dəyişməz
- d) 2% artar
- e) 2 dəfə artar

Sual 229: Məhsulun qiyməti 10% artırılırsa maya dəyəri neçə faiz dəyişər?

- a) 1% artar
- b) 1% azalar
- c) Dəyişməz
- a. 2% artar
- d) 10% artar**

Sual 230: Məhsul istehsalı zaman məlum olur ki, dəyər maya dəyərindən 10% çoxdur. Onda Maya dəyəri Məhsulun dəyərindən neçə faiz azdır?

- a) 9,09%**
- b) 10%
- c) 9,9%
- d) 9,2%
- e) 9,8%

Sual 231: Əgər Məhsulun maya dəyərini iki dəfə artırısaq onda, sabit kapitalın həcmi necə dəyişər?

- a) Dəyişməz
- b) 2 dəfə azalar
- c) 2 dəfə artar**
- d) 4 dəfə azalar
- e) 4 dəfə artar

Sual 232: Aşağıdakılardan hansı maya dəyərinin forması deyil?

- a) Ümumi
- b) Fərdi
- c) Biznes**
- d) İstehsal
- e) Kommersiya

Sual 233: Maya dəyərinin formasıdır?

- a) Kommersiya
- b) Layihə və plan
- a. smeta
- c) İstehsal
- d) hamısı**

Sual 234: Maya dəyərinin formasıdır?

- a) Layihə
- b) Plan
- c) Normativ
- d) Faktiki
- e) hamısı**

Sual 235: Maya dəyərinin daha real ölçüsü hesab olunur:

- a) Fərdi maya dəyəri
- b) Kommersiya maya dəyəri
- c) Tam maya dəyəri
- d) orta sahəli maya dəyəri**
- e) İstehsal maya dəyəri

Sual 236: Maya dəyərinə ümumiləşdirilmiş şəkildə hansı xərclər daxildir:

- a) Xammal və material xərcləri
- b) Xammal və material xərcləri (qaytarılan tullantılar çıxılmaqla)
- c) Əmək haqqı xərcləri
- d) Amortizasiya xərcləri
- e) bütün variantlar doğrudur**

Sual 237: Maya dəyərinə daxil olan xərclərin ölçüsü hansı göstəricini müəyyən edir?

- a) Maya dəyərinin keyfiyyətini
- b) maya dəyərinin kəmiyyətini
- c) maya dəyərinin quruluşunu**
- d) Maya dəyərinin formalarını
- e) sadalanların hamısını

Sual 238: Maya dəyərinin quruluşu:

- a) Onun təşkil edən elementlərin yaxud maddələrin xüsusi çəkili başa düşülür**

- b) Maya dəyərinin məhsulun dəyərinə görə xüsusi çəkisi başa düşülür
- c) Maya dəyərinin ümumi mənfəətə görə xüsusi çəkisi başa düşülür
- d) Maya dəyərinin tam maya dəyərinə görə xüsusi çəkisi başa düşülür
- e) maya dəyərinin Tədavül xərclərinə görə xüsusi çəkisi başa düşülür.

Sual 239: Maya dəyərinin quruluşuna görə xalq təsərrüfatı sahələri bölünür:

- a) Material tutumlu
- b) Əmək tutumlu
- c) Fond tutumlu
- d) Enerji tutumlu
- e) **xərc tutumlu**

12

Sual 240: İstehsal xərclərinin uçotu və maya dəyərinin kalkulyasiyası:

- a) **məhsulun maya dəyəri haqqında informasiyanın əldə edilməsi üzrə vahid prosesidir**
- b) İstehsal maya dəyərinin kalkulyasiyası zamanı informasiyanın əldə edilməsi üzrə vahid prosesdir
- c) Xərclərin kalkulyasiya maddələri üzrə qruplaşdırılması zamanı vahid informasiya prosesidir
- d) Xərclərin elementləri üzrə qruplaşdırılması zamanı vahid informasiya prosesidir
- e) Xərclərin vahid, tipik nomenklaturasının qəbulu zamanı vahid informasiya prosesidir

Sual 241: Xərclərin uçotu obyektı:

- a) məhsulun istehsal yerləridir
- b) məhsulun istehlakçıya çatdırılması yerləridir

- c) Məhsulun daşınması yerləridir
- d) Məhsulun yaranması yerləridir**
- e) Məhsulun emalı yerləridir

Sual 242: Xərclərin uçotu obyektinə ola bilər:

- a) Xammal və materiallar
- b) Gəlir və mənfəət
- c) Yarım fabrikat
- d) İstehsal sehləri**
- e) Kalkulyasiya maddələri

Sual 243: Xərclərin uçotu obyektinə ola bilər:

- a) Sabit kapital
- b) dəyişən kapital
- c) Xammal
- d) Ayrı qatlar**
- e) İstehsal qurğuları

Sual 244: Kalkulyasiya obyektinə dedikdə:

- a) Müəyyən istehlak dəyərinə malik olan məhsul növü başa düşülür**
- b) Kalkulyasiya etmənin mərhələləri başa düşülür
- c) Məhsul istehsalın reallaşdırılması mərhələləri başa düşülür
- d) Hazır məhsulun kalkulyasiya elementləri üzrə qruplaşdırılması başa düşülür
- e) Müəssisələr daxilində məhsulun fəaliyyət göstəricilərinin əlaqələndirilməsi başa düşülür

Sual 245: Mərhələ metodu hansı sahələrdə tətbiq olunur:

- a) Mürəkkəb quruluşlu avadanlıqların istehsalı sahələrində
- b) Fərdi istehsal sahələrində
- c) Xırda seriyalı istehsal sahələrində
- d) Köməkçi istehsal sahələrində
- e) **Xammalın hazır məhsula çevrilməsi ilə fərqlənən sahələrdə**

Sual 246: Normativ metod:

- a) Xərclərin müəyyən edilməsinin mühasibat metodudur
- b) Xərclərin maya dəyərinin formalaşmasına nəzarət metodudur
- c) Xərclərin idarə olunmasına nəzarət metodudur
- d) Xərclərin maksimum dərəcədə aşağı salınmasına nəzarət metodudur
- e) **Yalnız xərclərin müəyyən edilməsinin mühasibat metodu deyil, həmçinin xərclərin maya dəyərinin formalaşmasına və idarə olunmasına nəzarət metodudur**

Sual 247: Norma və normativlər sistemi vasitəsi ilə idarə olunan metod:

- a) Sifariş
- b) **Normativ**
- c) Sifariş və normativ
- d) Mərhələ
- e) Proses

Sual 248: Normativ metoddan hansı sahələrdə istifadə olunur:

- a) **Maşınqayırma və yeyinti sənaye sahələrində**
- b) Fərdi və xırda seriyalı istehsalda
- c) Təmir və köməkçi istehsal sahələrində
- d) Xammalın hazır məhsula çevrilməsi sahələrində

e) Heç biri

Sual 249: Kənd təsərrüfatında məhsulun aşağıdakı qruplar üzrə maya dəyəri hesablanır:

- a) **fərdi, sahə, istehsal maya dəyəri**
- b) əsas, əlavə və xalis maya dəyəri
- c) birbaşa, ümumi və sabit maya dəyəri
- d) şərti-sabit, şərti-dəyişən və ümumi maya dəyəri
- e) doğru cavab yoxdur

Sual 250: Kənd təsərrüfatında təsnifləşdirilən xərclərdən hansı səhv variantdır:

- a) sadə və mürəkkəb
- b) əsas və üstəlik
- c) birbaşa və dolay
- d) sadə və mürəkkəb, sadə və mürəkkəb, birbaşa və dolay
- e) **fərdi və istehsal**

Sual 251: Yüngül sənayedə kalkulyasiya obyektləri və vahidlərinin seçilməsi hansı sənayenin bazasında seçilir:

- a) **toxuculuq sənayesi bazasında**
- b) kimya sənayesi bazasında
- c) energetika sənayesi bazasında
- d) kömür sənayesi bazasında
- e) maşınqayırma sənayesi bazasında

Sual 252: Kalkulyasiya vahidləri :

- a) **Kalkulyasiya obyektinin istehlak dəyərinin ölçü meyarı kimi çıxış edir**
- b) Məhsul vahidinin reallaşdırılmasının ölçü vahidi kimi çıxış edir
- c) Kalkulyasiya obyektinin istehsal dəyərinin ölçü meyarıdır
- d) Kalkulyasiya obyektinin maya dəyərinin ölçü meyarıdır
- e) Kalkulyasiya etmənin vahid, tipik nomenklaturasıdır

Sual 253: Kalkulyasiya obyektinin ölçü vasitələridir:

- a) Natural vahidlər
- b) Sahə vahidləri
- c) Kalkulyasiya vahidləri
- d) **Şərti natural vahidlər**
- e) Texnoloji vahidlər

Sual 254: Kalkulyasiya obyektinin istehlak dəyərinin ölçü meyarı kimi çıxış edir:

- a) Natural vahidlər
- b) Şərti natural vahidlər
- c) Şərti vahidlər
- d) **Kalkulyasiya vahidləri**
- e) Dəyər vahidləri

Sual 255: Kalkulyasiya vahidlərinin aşağıdakı qrupları vardır:

- a) Natural vahidlər
- b) İstismar vahidlər

- c) Şərti natural vahidlər
- d) İş Vahidləri
- e) bütün variantlar doğrudur**

Sual 256: Proses metodundan hansı sahələrdə istifadə olunur:

- a) Yüngül və yeyinti
- b) Maşınqayırma
- c) Maşınqayırma və yeyinti
- d) Hasiledici sənayedə və energetikada**
- e) Emaledici sənayedə

Sual 257: Məmulat metodunda xərclərin uçotu obyektləri:

- a) Kalkulyasiya obyektindən fərqlənir
- b) Eyni zamanda kalkulyasiya obyektidir**
- c) Ayrı-ayrı məhsul vahidləridir
- d) Məhsul istehsalı zamanı alınan sifarişlərdir
- e) Mühasibat uçotu məlumatlarıdır

Sual 258: Fərdi və xırda seriyalı istehsalda, eləcə də təmir və köməkçi istehsal sahələrində daha geniş tətbiq olunur. Bu hansı metoddur?

- a) Mərhələ
- b) Məmulat
- a. Proses
- b. Normativ
- c) Sifariş**

Sual 259: Mürəkkəb quruluşlu avadanlıqların istehsalı hansı metodun tətbiqi sferasına aiddir:

- a) **Sifariş**
- b) Normativ
- c) Proses
- d) Məmulat
- e) Mərhələ

Sual 260: Birbaşa hesablamalar üsulu:

- a) Bir texnoloji prosesdə məhsulun müxtəlif növlərinin istehsalı baş verdiyi sahələrdə tətbiq edilir
- b) Texnoloji dövriyyənin mərhələləri üzrə xərclərin toplanılmasının və alınan kəmiyyətin məhsul istehsalına həcmində bölünməsi ilə səciyyələnir
- c) **Bütün xərclərin faktiki məhsul istehsalı həcmində bölünməsinə nəzərdə tutur**
- d) Xərclərin uçotu obyektə həmcins əmtəələr olan sahələrdə tətbiq olunur
- e) Kimya, Metallurgiya və digər sahələrdə tətbiq olunur

Sual 261: Kombinəlaşdırılmış üsul:

- a) **Kalkulyasiya etmənin üsullarının hər birinin tətbiqini qeyri-mümkün olduğu yaxud maya dəyərinin real hesablanması təmin etmədiyi şəraitdə bir neçə üsulun üzvi əlaqələndirilməsini nəzərdə tutur**
- b) Xərclərin uçotu obyektə həmcins əmtəələr olan sahələrdə tətbiq olunur
- c) Bütün xərclərin faktiki məhsul istehsalı həcmində bölünməsinə nəzərdə tutur
- d) Texnoloji dövriyyənin mərhələləri üzrə xərclərin toplanılmasının və alınan kəmiyyətin məhsul istehsalının həcmində bölünməsi ilə səciyyələnir
- e) Bir texnoloji prosesdə məhsulun müxtəlif növlərinin istehsalı baş verdiyi sahələrdə tətbiq edilir

Sual 262: Bu üsul tətbiq edilərkən məhsul vahidinin maya dəyəri texnoloji dövriyyənin mərhələləri üzrə xərclərin toplanılmasının və alınan kəmiyyətin məhsul istehsalının həcminə bölünməsi ilə səciyyələnir:

- a) Normativ üsul
- b) Xərclərin toplanılması üsulu**
- c) Birbaşa hesablamalar üsulu
- d) Kombinəlaşdırilmiş üsul
- e) Xərclərin mütənasib bölüşdürülməsi üsulu

Sual 263: Bu üsul əsasən kimya, metallurgiya və digər bu tip sahələrdə tətbiq olunur:

- a) Kombinəlaşdırilmiş üsul**
- b) Xərclərin yanan məhsullara aid edilməsi üsulu
- c) Xərclərin toplanılması üsulu
- d) Normativ üsul
- e) Birbaşa hesablamalar üsulu

14

Sual 264: Natural vahidlərə aiddir:

- a) Məhsuldarlıq
- b) Güc
- c) 100% bərkliyə malik olan elementlər
- d) 100 şərti (bina və s)
- e) ton**

Sual 265: Natural vahidlərə aiddir:

- a) kv.m**
- b) müəyyən tərkibli elementlər (gübrələr və s)

- c) məhsuldarlıq
- d) Güc
- e) 100% bərkliyə malik olan elementlər (spirt və s)

Sual 266: Natural vahidlərə aid deyil:

- a) ədəd
- b) ton
- c) kq
- d) m²
- e) **məhsuldarlıq**

Sual 267: Bütün xərclər aşağıdakı kimi təsnifləşdirilir:

- a) **istehsal, tədavül və istehlak xərcləri**
- b) əsas, əlavə və xalis məsrəflər
- c) birbaşa, ümumi və sabit xərclər
- d) şərti-sabit, şərti-dəyişən və ümumi xərclər
- e) doğru cavab yoxdur

Sual 268: İqtisadi əlamətlərə görə tədavül xərcləri aşağıdakı kimi təsnifləşdirilir:

- a) istehsal və istehlak xərcləri
- b) **əlavə və xalis xərclər**
- c) birbaşa və sabit xərclər
- d) şərti-sabit və şərti-dəyişən xərclər
- e) doğru cavab yoxdur

Sual 269: Xərclərin metodu ayrı-ayrı sifarişləridir. Bu hansı metoda aid olan istehsal sahələrində ola bilər:

- a. Proses
- b) Məmulat
- c) Sifariş**
- a. Mərhələ
- d) Normativ

Sual 270: Xammalın hazır məhsula çevrilməsi ilə fərqlənən sahələrdə hansı metod tətbiq olunur:

- a) Sifariş
- b) Mərhələ**
- c) Normativ
- d) Proses
- e) Məmulat

Sual 271: Xərclər mərhələlər üzrə ümumiləşdirilir və hər bir mərhələdə məhsulun maya dəyəri kalkulyasiya olunur. Hansı metodda?

- a) Sifariş
- b) Mərhələ**
- c) Normativ
- a. Proses
- d) Məmulat

Sual 272: Yalnız xərclərin müəyyən edilməsinin mühasibat metodu deyil, həmçinin xərclərin maya dəyərinin formalaşmasına və idarə olunmasına nəzarət metodudur:

- a) Sifariş
- b) Mərhələ
- c) Normativ**

- d) Proses
- a. Məmulat

Sual 273: Bu metoddan əsasən maşınqayırma və yeyinti sənaye sahələrində istifadə olunur:

- a) Sifariş
- a. Mərhələ
- b) Normativ**
- c) Proses
- d) Məmulat

Sual 274: Mərhələ metodunun xüsusi bir növüdür:

- a) Sifariş
- b) Təklif
- c) Ardıcılıq
- d) Proses**
- e) Məmulat

Sual 275: Mal dövriyyəsinə nisbətən tədavül xərcləri bölünür:

- a) istehsal və istehlak xərcləri
- b) əlavə və xalis xərclər
- c) birbaşa və sabit xərclər
- d) şərti-sabit və şərti-dəyişən xərclər**
- e) bütün cavablar doğrudur

Sual 276: Əlavə məsrəflər:

- a) malların satışı, onların uçotu və idarə heyətinin saxlanması ilə əlaqədar xərclərdir
- b) tədavül sferasında istehsal prosesinin davam etməsi və başa çatması ilə bağlı xərclərdir**
- c) fəaliyyətin hər bir sahəsinə aid olan bilavasitə (birbaşa) xərclərdir
- d) ticarət və kommersiya təşkilatlarına, müəssisələrinə aid olan xərclərdir
- e) mal dövriyyəsinin həcmindən asılı olan xərclərdir

Sual 277: Xalis məsrəflər:

- a) malların satışı, onların uçotu və idarə heyətinin saxlanması ilə əlaqədar xərclərdir**
- b) tədavül sferasında istehsal prosesinin davam etməsi və başa çatması ilə bağlı xərclərdir
- c) fəaliyyətin hər bir sahəsinə aid olan bilavasitə (birbaşa) xərclərdir
- d) ticarət və kommersiya təşkilatlarına, müəssisələrinə aid olan xərclərdir
- e) mal dövriyyəsinin həcmindən asılı olan xərclərdir

Sual 278: Birbaşa məsrəflər:

- a) malların satışı, onların uçotu və idarə heyətinin saxlanması ilə əlaqədar xərclərdir
- b) tədavül sferasında istehsal prosesinin davam etməsi və başa çatması ilə bağlı xərclərdir
- c) fəaliyyətin hər bir sahəsinə aid olan bilavasitə (birbaşa) xərclərdir**
- d) ticarət və kommersiya təşkilatlarına, müəssisələrinə aid olan xərclərdir
- e) mal dövriyyəsinin həcmindən asılı olan xərclərdir

Sual 279: Bu üsulun tətbiq olunduğu sahələrdə məhsullar əsas, yanan və tullantılara ayrılır:

- a) Kombinəlaşdırilmiş üsul
- b) Xərclərin yanan məhsullara aid edilməsi üsulu**
- c) Normativ üsul
- d) Xərclərin mütənasib bölüşdürülməsi üsulu
- e) Birbaşa hesablamalar üsulu

Sual 280: Xərclərin yanan məhsula aid edilməsi üsulunda hansı məhsullar əvvəlcədən nəzərdə tutulmuş hesablaşma qiymətləri ilə qiymətləndirilir:

- a) Əsas məhsullar
- b) Yanan məhsullar
- c) Tullantılar
- d) Əsas və yanan məhsullar
- e) Yanan məhsullar və tullantılar**

Sual 281: Bu üsulun tətbiqi zamanı aşağıdakı qanunauyğunluq gözlənilməlidir: Əsas məhsul növləri üzrə ümumi xərclərdən, yanan məhsulların və tullantıların dəyəri kalkulyasiya edilmədən çıxılır:

- a) Xərclərin yanan məhsullara aid edilməsi üsulu**
- b) Birbaşa hesablamalar üsulu
- c) Kombinəlaşdırilmiş üsul
- d) Xərclərin mütənasib bölüşdürülməsi üsulu
- e) Xərclərin toplanılması üsulu

Sual 282: Bu üsul əsasən bir texnoloji prosesdə məhsulun müxtəlif növlərinin istehsal beş verdiyi sahələrdə tətbiq edilir:

- a) Xərclərin toplanılması üsulu
- b) Birbaşa hesablamalar üsulu
- c) Kombinəlaşdırılmış üsul
- d) Xərclərin yanan məhsullara aid edilməsi üsulu
- e) **Xərclərin mütənasib bölüşdürülməsi üsulu**

Sual 283: Ümumi xərclər:

- a) malların satışı, onların uçotu və idarə heyətinin saxlanması ilə əlaqədar xərclərdir
- b) tədavül sferasında istehsal prosesinin davam etməsi və başa çatması ilə bağlı xərclərdir
- c) fəaliyyətin hər bir sahəsinə aid olan bilavasitə (birbaşa) xərclərdir
- d) **ticarət və kommərsiya təşkilatlarına, müəssisələrinə aid olan xərclərdir**
- e) mal dövriyyəsinin həcmindən asılı olan xərclərdir

Sual 284: Şərti-dəyişən xərclər:

- a) malların satışı, onların uçotu və idarə heyətinin saxlanması ilə əlaqədar xərclərdir
- b) tədavül sferasında istehsal prosesinin davam etməsi və başa çatması ilə bağlı xərclərdir
- c) fəaliyyətin hər bir sahəsinə aid olan bilavasitə (birbaşa) xərclərdir
- d) ticarət və kommərsiya təşkilatlarına, müəssisələrinə aid olan xərclərdir
- e) **mal dövriyyəsinin həcmindən asılı olan xərclərdir**

Sual 285: Şərti-sabit xərclər:

- a) malların satışı, onların uçotu və idarə heyətinin saxlanması ilə əlaqədar xərclərdir

- b) tədavül sferasında istehsal prosesinin davam etməsi və başa çatması ilə bağlı xərclərdir
- c) fəaliyyətin hər bir sahəsinə aid olan bilavasitə (birbaşa) xərclərdir
- d) ticarət və kommersiya təşkilatlarına, müəssisələrinə aid olan xərclərdir
- e) **mal dövriyyəsinin dəyişməsindən asılı olmayan xərclərdir**

Sual 286: Tədavül xərclərinin ümumi həcmində ən çox xsusi çəkiyə malik məsrəflər hansılardır:

- a) **nəqliyyat xərcləri, binaların saxlanması və kirayə edilməsi məsrəfləri**
- b) əmək haqqının ödənilməsi xərcləri, cari təmir xərcləri
- c) istehsal ehtiyaclarının, yanacaq, qaz və elektrik enerjisi xərcləri
- d) ticarət reklamı xərcləri, bank kreditlərinin istifadəsinə faizlər
- e) tara üzrə itkilər, əməyin mühafizəsi üzrə xərclər

Sual 287: Tədavül xərclərinin səviyyəsi:

- a) malların satışı üzrə istehsal həcmi ifadə edir
- b) tədavül sferasında istehsal prosesinin davam etməsi və başa çatması ilə bağlı xərcləri göstərir
- c) fəaliyyətin hər bir sahəsinə aid olan bilavasitə xərclərdir
- d) **ticarət müəssisələri və təşkilatların işinin keyfiyyət göstəricisidir**
- e) mal dövriyyəsinin həcmindən asılı olan xərclərin göstəricisidir

Sual 288: Əgər tədavül xərcləri aşağıdırsa:

- a) əldə olunan gəlir də aşağıdır
- b) **əldə olunan gəlir yüsəkdir**
- c) istehsal xərcləri də aşağıdır
- d) istehsal xərcləri yüksəkdir

e) nəqliyyat xərcləri aşağıdır

15

Sual 289: Şerti natural vahidlərə aid ola bilər:

- a) kq
- b) kv.m
- c) 1m3 (taxta və başqa bu kimi elementlər)**
- a. ton
- d) KVT

Sual 290: İstehsal texnologiyası, onun təşkili, buraxılan məhsulun xüsusiyyətləri xərclərin uçotunun və maya dəyərinin kalkulyasiyasının müxtəlif metodlarının əlaqələndirilməsinin tələb edir. Bu baxımdan hansı metod tətbiq edilə bilər:

- a) Təklif
- b) Offerta
- c) Sifariş**
- d) Plan
- e) layihə

Sual 291: İstehsal texnologiyası, onun təşkili, buraxılan məhsulun xüsusiyyətləri xərclərin uçotunun və maya dəyərinin kalkulyasiyasının müxtəlif metodlarının əlaqələndirilməsinin tələb edir. Bu baxımdan aşağıdakı hansı metod tətbiq edilə bilər:

- a) İstehlak
- a. İstehsal
- b) Offerta
- c) Kalkulyasiya

d) Mərhələ

Sual 292: Reklam üzrə xərclərə aid deyil:

- a) eskizlərin hazırlanması xərcləri
- b) orijinal qablaşdırma xərcləri
- c) vitrinlərin tərtibatı xərcləri
- d) işıqlı reklam xərcləri
- e) məhsulların daşınması xərcləri**

Sual 293: Bu metoddan əsasən hasiledici sənayedə və energetikada istifadə olunur:

- a) Sifariş
- b) Mərhələ
- c) Normativ
- a. Proses**
- d) Məmulat

Sual 294: Kütləvi istehsal sahələrində konkret məhsul növləri üzrə xərclərin ümumiləşdirilməsinə əsaslanır:

- a) Sifariş metodu
- b) Mərhələ metodu
- c) Normativ metod
- d) Proses metodu
- e) Məmulat metodu**

Sual 295: Bu metodda xərclərin uçotu obyektə eyni zamanda kalkulyasiya obyektidir:

- a) Sifariş
- b) Mərhələ

- c) Normativ
- a. Proses
- d) Məmulat**

Sual 296: Bu metodun tətbiqi sferası ehtiyat hissələrinin, detalların, sanitariya - texniki avadanlığın və s istehsalı ilə məhdudlaşır:

- a. Sifariş
- b) Mərhələ
- c) Normativ
- d) Proses
- e) Məmulat**

Sual 297: İstehsal xərclərinin məcmu uçotunun tətbiqi xərclərin sistemləşdirilməsi

- a) Yarım fabrikat variantı vasitəsilə aparılır
- b) Qeyri – yarım fabrikat variantı vasitəsilə aparılır
- c) Tam fabrikat variantı vasitəsilə aparılır
- d) Yarım fabrikat və tam fabrikat variantları vasitəsilə aparılır
- e) Yarım fabrikat və qeyri- yarım fabrikat variantları vasitəsilə aparılır**

Sual 298: Tədavül xərclərinin səviyyəsinin azalmasına təsir edən amillərdən hansı yanlış göstərilmişdir:

- a) mal dövriyyəsi planının yerinə yetirilməsi
- b) əməyin məhsuldarlığının artırılması
- c) malların satışı və saxlanılmasında mütərəqqi üsullardan istifadə olunması
- d) mal ehtiyatlarının azalması, qeyri məhsuldar xərclərin və itkilərin ləğvi

e) işçilərin yüksək əmək haqqı

Sual 299: Tədavül xərclərinin səviyyəsinin artırılmasına təsir edən amillərdən hansı yanlış göstərilmişdir:

- a) **mal dövriyyəsi planının yerinə yetirilməsi**
- b) mal dövriyyəsi üzrə planın yerinə yetirilməməsi
- c) mal ehtiyatlarının artırılması
- d) yükləmə-boşaltma işlərinin qeyri – səmərəli hazırlanması
- e) nəqlin qeyri-səmərəli hazırlanması

Sual 300: Tədavül xərclərinin planlaşdırılması metodları hansılardır?

- a) analitik- statistik, texniki – ekspert
- b) analitik-sorgu, ekspert-iqtisadi
- c) analitik –texniki, iqtisadi – texniki
- d) **texniki - iqtisadi, iqtisadi - statistik**
- e) texniki - statistik, iqtisadi